

سالنامه آماری استان قم ۱۴۰۱

اداره فناوری اطلاعات، امنیت فضای مجازی، تحول اداری و توسعه خدمات بهزیستی

الحمد لله رب العالمين

سالنامه آماری ۱۴۰۱

- عنوان : سالنامه آماری سال ۱۴۰۱
- ناشر: اداره کل بهزیستی استان قم
- تدوین : فاطمه السادات محمدی
- تاریخ انتشار : ۱۴۰۲
- نشانی : قم - ۷۵ متری عمار یاسر-مجتمع ادارات- اداره کل بهزیستی استان قم
- تلفن : ۳۷۷۷۷۷۳۱
- دورنگار : ۳۷۷۸۹۷۸۸

پیشگفتار

امروزه دانایی بشر منوط به داده ها و اطلاعاتی است که ماهیت سمت و سوی حرکت او را تغییر می دهد. در جهان فراروی ما از مهمترین شاخصهای ارزیابی توسعه پایدار، داشتن نظام و فرایند کمی و کیفی فعالیتهای آماری است.

بهره مندی از تکنیکهای آماری بنیادی ترین اصل برنامه ریزی است و برنامه ریزی متکی بر آمارهای صحیح، درست و به موقع از عوامل مهم سیاستگذاری و از رموز موفقیت و پیشرفت سازمانها محسوب می گردد. بدیهی است که هر سازمان پیشرو به منظور آگاهی از تحقق برنامه های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت خود، استخراج میزان فاصله تا وضعیت مطلوب و بهینه و همچنین اطلاع رسانی نتایج عملکرد سازمانی نیاز به بهره مندی جامع و نظام مند از آمار دارد.

فرایند مستند سازی آمارهای رسمی سازمان و تدوین خطوط راهنما، پرسشنامه ها و نتایج طرح های آماری و ارائه گزارش های ادواری آماری علاوه بر آنکه به تثبیت و تقویت حافظه سازمانی کمک می نماید، با ایجاد امکان شبیه سازی شرایط اجتماعی و اقتصادی گذشته، پیش بینی آثار برنامه ها و سیاست های در دست اجرا را ممکن می نماید. از اینرو می توان آمار را چراغ راه آینده فعالیتهای سازمان دانست.

سازمان بهزیستی به عنوان یک سازمان خدمت رسان، از این قاعده مستثنی نمی باشد. بدون تردید ارائه خدمات متنوع در حوزه رفاه اجتماعی و توانمند سازی مددجویان، بدون در نظر گرفتن وقایع آماری، امری ناممکن و نشدنی است زیرا فقط در سایه اطلاعات و داده های معتبر و قابل اطمینان می توان تصمیمات بجا و بهنگام اتخاذ نمود. در غیر اینصورت سیستم به بیراهه رفته و افت روز افزون کیفیت عرضه خدمات قطعی خواهد بود.

سازمان بهزیستی کشور با استناد به بند « ی » ماده ۸ قانون مدیریت خدمات کشوری مبنی بر حاکمیتی بودن امور آمار و همچنین لزوم رعایت اصول ده گانه بنیادین آمارهای رسمی اداره آمار سازمان ملل، به طور مستمر از طریق شناسایی، گردآوری، آمایش و به هنگام سازی اطلاعات و آمارهای ثبتی در راستای مأموریت های خود و به منظور استقرار مدیریت دانش، نسبت به تهیه و تدوین سالنامه آماری اقدام می نماید.

دکتر علی محمد قادری

معاون وزیر و رئیس سازمان بهزیستی کشور

مقدمه

امروزه بحث اهمیت آمار و اطلاعات و حساسیت های موجود در خصوص صحت و کیفیت آن بر هیچ کس پوشیده نیست، آمار و اطلاعات در جوامع و سازمانهای امروزی بعنوان قویترین ابزار مدیریتی در جهت تصمیم گیری، برنامه ریزی، کنترل و ارزیابی صحیح سازمان می باشد.

عدم وجود آمار و اطلاعات دقیق و بهنگام در سازمانها و در سطح کلان در کل کشور عامل عدم امکان تصمیم گیری دقیق، صحیح و به موقع مدیران سازمانها می باشد، که خوشبختانه در سالهای اخیر ضرورت نیاز به اطلاعات آماری صحیح در سازمانها احساس شده است. سرمایه گذاری در ایجاد و بهبود سیستم آمار، هزینه کردن توسط سازمان نمی باشد و ایجاد و بهبود این سیستم ها می تواند باعث فواید بسیاری در امر سیاستگذاری، برنامه ریزی، تصمیم گیری، رهبری و در نهایت بهبود مستمر فعالیت های سازمان گردد.

معاونت آمار و فناوری اطلاعات، مرکز فناوری اطلاعات، ارتباطات و تحول اداری با گردآوری آمار و اطلاعات مرتبط با کلیات، معاونت فرهنگی و امور اجتماعی، معاونت امور توانبخشی، مرکز توسعه پیشگیری و درمان اعتیاد و معاونت آموزش، پژوهش و ساختارهای تشکیلات مرکز فناوری اطلاعات، ارتباطات و تحول اداری در قالب سالنامه در این راستا اقدام نموده است.

توسعه آمارهای ثبتي، توسعه فرهنگ آماری و اطلاع رسانی از آمار و اطلاعات خدمت گیرندگان سازمان، تعامل با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و مرکز آمار ایران از اهداف این سالنامه می باشد.

سید صادق میره ای

مدیر کل اداره بهزیستی استان

فهرست

پیشگفتار

مقدمه

فصل اول نیروی انسانی

جدول ۱-۱ شاغلان سازمان و مراکز غیر دولتی ۱۴

نمودار ۱-۱ شاغلان سازمان و مراکز غیر دولتی ۱۴

جدول ۱-۲ شاغلان سازمان بر حسب نوع استخدام و جنس ۱۵

نمودار ۱-۲ درصد شاغلان استان بر حسب نوع استخدام ۱۶

جدول ۱-۳ شاغلان سازمان بر حسب مدرک تحصیلی و جنس ۱۷

نمودار ۱-۳ درصد شاغلان سازمان بر حسب مدرک تحصیلی ۱۷

جدول ۱-۴ شاغلان مراکز غیر دولتی ۱۸

نمودار ۱-۴ شاغلان مراکز غیر دولتی ۱۹

فصل دوم خدمت گیرنده

تعاریف و مفاهیم ۲۱

جدول ۲-۱ خدمت گیرندگان سازمان ۳۰

نمودار ۲-۱ خدمت گیرندگان سازمان ۳۱

نمودار ۲-۲ خدمت گیرندگان اجتماعی سازمان ۳۱

- نمودار ۳-۲ خدمت گیرندگان توانبخشی سازمان..... ۳۲
- نمودار ۴-۲ خدمت گیرندگان پیشگیری سازمان..... ۳۲
- جدول ۲-۲ مددجویان تحت پوشش بر حسب جنس و بعد خانوار..... ۳۳
- نمودار ۵-۲ مددجویان تحت پوشش بر حسب جنس..... ۳۳
- جدول ۳-۲ مددجویان و اعضای خانوار تحت پوشش بر حسب جنس ۳۴
- نمودار ۶-۲ مددجویان و اعضای خانوار تحت پوشش بر حسب جنس..... ۳۴
- جدول ۴-۲ سالمندان خانوارهای مددجویان تحت پوشش بر حسب جنس ۳۵
- نمودار ۷-۲ سالمندان خانوارهای مددجویان تحت پوشش بر حسب جنس ۳۵
- جدول ۵-۲ تعداد مددجویان داره پرونده اجتماعی بر حسب دفتر پذیرش..... ۳۶
- نمودار ۸-۲ تعداد مددجویان دارای پرونده اجتماعی بر حسب دفتر پذیرش..... ۳۶
- جدول ۶-۲ معلولیت مددجویان داری معلولیت بر حسب جنس..... ۳۷
- نمودار ۹-۲ درصد معلولیت مددجویان داری معلولیت بر حسب نوع معلولیت..... ۳۸
- نمودار ۱۰-۲ معلولیت مددجویان داری معلولیت بر حسب جنسیت..... ۳۸
- جدول ۷-۲ فرزندان تحت سرپرستی سازمان بر حسب جنس..... ۳۹
- نمودار ۱۱-۲ فرزندان تحت سرپرستی سازمان بر حسب جنس..... ۳۹
- جدول ۸-۲ تعداد خدمت گیرندگان مراکز آسیب های اجتماعی ۴۰
- جدول ۹-۲ خدمت گیرندگان مراکز روزانه ، حرفه آموزی و کارگاههای تولیدی حمایتی..... ۴۱
- نمودار ۱۲-۲ خدمت گیرندگان مراکز روزانه ،حرفه آموزی و کارگاههای تولیدی حمایتی..... ۴۲
- نمودار ۱۳-۲ درصد خدمت گیرندگان مراکز روزانه ،حرفه آموزی و کارگاههای تولیدی حمایتی..... ۴۲

- جدول ۱۰-۲ خدمت گیرندگان واحد های توانبخشی ۴۳
- جدول ۱۱-۲ خدمت گیرندگان مراکز شبانه روزی توانبخشی و مراقبتی..... ۴۴
- نمودار ۱۴-۲ خدمت گیرندگان مراکز شبانه روزی توانبخشی و مراقبتی..... ۴۴
- جدول ۱۲-۲ خدمت گیرندگان مراکز خدمت در منزل..... ۴۵
- نمودار ۱۵-۲ خدمت گیرندگان مراکز خدمت در منزل..... ۴۵
- جدول ۱۳-۲ خدمت گیرندگان مراکز توانبخشی و مراقبتی مبتنی بر خانواده ۴۶
- جدول ۱۴-۲ خدمت گیرندگان خانه های توانبخشی شبانه روزی ۴۶
- جدول ۱۵-۲ مددجویان داری معلولیت شناسایی شده در برنامه سی بی آر..... ۴۶
- جدول ۱۶-۲ خدمت گیرندگان برنامه های پیشگیری از معلولیت ها..... ۴۷
- جدول ۱۷-۲ جلسات و مراجعان مشاوره حضوری بر حسب نوع مدیریت..... ۴۸
- جدول ۱۸-۲ خدمت گیرندگان مراکز درمان اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان..... ۴۹
- نمودار ۱۶-۲ خدمت گیرندگان مراکز درمان اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان..... ۴۹
- جدول ۱۹-۲ خدمت گیرندگان مراکز کاهش آسیب اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان..... ۵۰
- جدول ۲۰-۲ جمعیت تحت پوشش برنامه پیشگیری اجتماع محور از اعتیاد..... ۵۰

فصل سوم خدمت

- تعاریف و مفاهیم..... ۵۲
- جدول ۱-۳ خدمات ارائه شده به خدمت گیرندگان ۶۱
- جدول ۲-۳) کمک هزینه خدمات توانبخشی حمایتی مستمر دریافت شده توسط مددجویان بر حسب محل تامین ۶۳
- نمودار ۱-۳ کمک هزینه خدمات توانبخشی حمایتی مستمر دریافت شده توسط مددجویان..... ۶۴

- جدول ۳-۳ (خدمت پشت نوبت دریافت کمک هزینه خدمات توانبخشی حمایتی مستمر ارائه شده توسط مددجویان برحسب محل تامین اعتبار و جنس..... ۶۴
- نمودار ۲-۳ (خدمت پشت نوبت دریافت کمک هزینه خدمات توانبخشی حمایتی مستمر..... ۶۵
- جدول ۴-۳ بیمه ارائه شده به خدمت گیرندگان..... ۶۵
- جدول ۵-۳ کمک هزینه پرداخت شهریه دانشگاههای غیردولتی دانشجویان تحت پوشش..... ۶۵
- جدول ۶-۳ خدمت بیمه تامین اجتماعی زنان شهری ارائه شده به خدمت گیرندگان..... ۶۶
- جدول ۷-۳ خدمت معافیت سربازی ارائه شده به خدمت گیرندگان..... ۶۶
- جدول ۸-۳ کمک هزینه بهبود تغذیه دریافت شده توسط خانواده های نیازمند..... ۶۶
- جدول ۹-۳ کمک هزینه تحصیلی دانش آموزی دریافت شده توسط خانواده های نیازمند..... ۶۷
- جدول ۱۰-۳ کمک هزینه لوازم ضروری زندگی دریافت شده توسط خانواده های نیازمند..... ۶۷
- جدول ۱۱-۳ خدمت آماده سازی شغلی ارائه شده به خانوارهای نیازمند..... ۶۷
- جدول ۱۲-۳ خدمت مداخلات مددکاری اجتماعی ارائه شده به خانواده های نیازمند..... ۶۸
- جدول ۱۳-۳ خدمت فرزند خواندگی ارائه شده به متقاضیان..... ۶۸
- جدول ۱۴-۳ تعداد خدمت گیرندگان دریافت کننده کمک هزینه تغذیه در مراکز روزانه آموزشی توانبخشی ، حرفه آموزی و کارگاههای تولیدی حمایتی..... ۶۸
- جدول ۱۵-۳ خدمت وسایل بهداشتی ارائه شده به خدمت گیرندگان..... ۶۹
- جدول ۱۶-۳ کمک هزینه کاشت حلزون شنوایی دریافت شده توسط خدمت گیرندگان..... ۶۹
- جدول ۱۷-۳ کمک هزینه ایاب و ذهاب دریافت شده توسط خدمت گیرندگان در مراکز روزانه آموزشی توانبخشی ، حرفه آموزی و کارگاههای تولیدی..... ۶۹
- جدول ۱۸-۳ خدمت خرید خدمات توانپزشکی دریافت شده توسط خدمت گیرندگان..... ۷۰

- جدول ۱۹-۳ خدمت تامین وسایل کمک توانبخشی دریافت شده توسط خدمت گیرندگان..... ۷۰
- جدول ۲۰-۳ خدمت توانبخشی اختلالات دهانی، بلع و تغذیه ارائه شده..... ۷۰
- جدول ۲۱-۳ خدمت تقویت و توسعه هنردرمانی ارائه شده به خدمت گیرندگان مراکز توانبخشی و حرفه آموزی..... ۷۱
- جدول ۲۲-۳ کمک هزینه حق پرستاری و مددکاری افراد دارای معلولیت در خانواده..... ۷۱
- نمودار ۳-۳ کمک هزینه حق پرستاری و مددکاری افراد دارای معلولیت در خانواده..... ۷۱
- جدول ۲۳-۳ کمک هزینه درمان و نگهداری افراد مجهول الهویه مقیم مراکز شبانه روزی..... ۷۲
- جدول ۲۴-۳ کمک هزینه حق پرستاری دریافت شده توسط افراد با آسیب نخاعی..... ۷۲
- نمودار ۳-۴ کمک هزینه حق پرستاری دریافت شده توسط افراد با آسیب نخاعی..... ۷۲
- جدول ۲۵-۳ کمک هزینه تغذیه ،توانبخشی و درمان افراد دارای اختلال متابولیک..... ۷۲
- جدول ۲۶-۳ کمک هزینه تحصیلی دانشجویان دارای معلولیت در دانشگاههای دولتی..... ۷۳
- جدول ۲۷-۳ کمک هزینه تحصیلی دانش آموزان نیازمند دارای معلولیت..... ۷۳
- جدول ۲۸-۳ کمک هزینه ایاب و ذهاب دریافت شده توسط مددجویان دارای معلولیت..... ۷۴
- جدول ۲۹-۳ خدمت پلاک خودروی ارائه شده به مددجویان دارای معلولیت..... ۷۴
- جدول ۳۰-۳ خدمت غربالگری ژنتیک ۱۵ تا ۲۵ سال ارائه شده به خدمت گیرندگان..... ۷۵
- جدول ۳۱-۳ تماس های صدای مشاور برحسب نوع مدیریت..... ۷۵
- جدول ۳۲-۳ خدمت مشارکت اجتماعی نوجوانان در طرح مشارکت مانا..... ۷۵
- جدول ۳۳-۳ واحدهای مسکونی در دست احداث و واگذار شده..... ۷۵
- جدول ۳۴-۳ میزان مشارکت های نقدی ، غیر نقدی و خدماتی مراکز دولتی..... ۷۶
- نمودار ۵-۳ میزان مشارکت های نقدی ، غیر نقدی و خدماتی مراکز دولتی..... ۷۶

فصل چهارم مرکز

تعاریف و مفاهیم.....	۷۸
جدول ۴-۱ مراکز سازمان.....	۹۴
نمودار ۴-۱ مراکز اجتماعی سازمان.....	۹۵
نمودار ۴-۲ مراکز توانبخشی سازمان.....	۹۶
نمودار ۴-۳ مراکز پیشگیری سازمان.....	۹۶
جدول ۴-۲ گروه های همیار زنان.....	۹۷
جدول ۴-۳ خانه های شبه خانواده.....	۹۷
جدول ۴-۴ تعداد مراکز آسیبهای اجتماعی.....	۹۸
جدول ۴-۵ مراکز روزانه ، حرفه آموزی و کارگاههای تولیدی حمایتی.....	۹۹
نمودار ۴-۴ مراکز روزانه ، حرفه آموزی و کارگاههای تولیدی حمایتی.....	۱۰۰
جدول ۴-۶ تعداد واحدهای توانپزشکی.....	۱۰۰
جدول ۴-۷ مراکز شبانه روزی توانبخشی و مراقبتی.....	۱۰۰
نمودار ۴-۶ مراکز شبانه روزی توانبخشی و مراقبتی.....	۱۰۱
جدول ۴-۸ مراکز ارائه خدمات توانبخشی در منزل.....	۱۰۱
نمودار ۴-۷ مراکز ارائه خدمات توانبخشی در منزل.....	۱۰۲
جدول ۴-۹ مراکز توانبخشی و مراقبتی مبتنی بر خانواده(مراقبت در منزل).....	۱۰۲
جدول ۴-۱۰ خانه های توانبخشی شبانه روزی.....	۱۰۲
جدول ۴-۱۱ مراکز مشاوره ژنتیک.....	۱۰۳

- جدول ۴-۱۲ مراکز و دفاتر مشاوره حضوری..... ۱۰۳
- جدول ۴-۱۳ مراکز صدای مشاور و کد ده رقمی..... ۱۰۳
- جدول ۴-۱۴ مراکز درمان اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان..... ۱۰۴
- نمودار ۴-۸ مراکز درمان اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان..... ۱۰۴
- جدول ۴-۱۵ مراکز کاهش آسیب اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان..... ۱۰۵
- نمودار ۴-۹ مراکز کاهش آسیب اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان..... ۱۰۵
- جدول ۴-۱۶ تیم های تحت پوشش برنامه پیشگیری اجتماع محور از اعتیاد..... ۱۰۶
- نمودار ۴-۱۰ درصد تیم های تحت پوشش برنامه پیشگیری اجتماع محور از اعتیاد برحسب محله ها..... ۱۰۶
- جدول ۴-۱۷ محیط های تحت پوشش برنامه پیشگیری اجتماع محور از اعتیاد..... ۱۰۷
- نمودار ۴-۱۱ محیط های تحت پوشش برنامه پیشگیری اجتماع محور از اعتیاد..... ۱۰۷

علائم اختصاری در سالنامه

•رقم مساوی صفر است

– آمار گردآوری نشده است

... رقم در دسترس نیست

× ذاتا یا عملا وجود ندارد

×× جمع و محاسبه غیرممکن یا بی معنی است

// رقم کمتر از نصف واحد است

* رقم غیرقطعی است

** رقم جنبه تخمینی دارد

فصل اول

نیروی انسانی

جدول ۱-۱) شاغلان سازمان و مراکز غیردولتی

سازمان	مراکز غیردولتی	جمع
۲۰۱	۶۵۸	۸۵۹

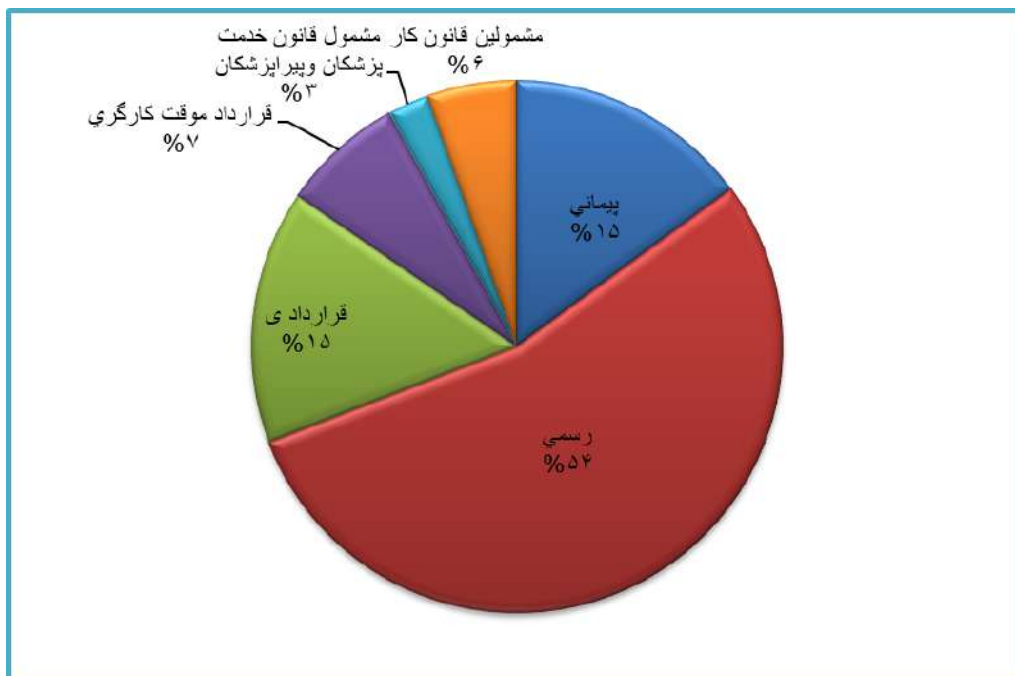
نمودار ۱-۱) شاغلان سازمان و مراکز غیردولتی

جدول ۱-۲) شاغلان سازمان بر حسب نوع استخدام و جنس

نوع استخدام	جنسیت	دکتری	فوق لیسانس	لیسانس	فوق دیپلم	دیپلم	زیر دیپلم	جمع کل	مجموع
رسمی	زن	۳	۹	۱۷	۰	۴	۰	۳۳	۹۳
	مرد	۴	۱۵	۳۳	۲	۶	۰	۶۰	
قرارداد انجام کار معین (مشخص)	زن	۰	۳	۱۳	۰	۵	۰	۲۱	۴۱
	مرد	۰	۲	۱۰	۱	۷	۰	۲۰	
قرارداد موقت کارگری	زن	۰	۰	۰	۰	۰	۶	۶	۱۶
	مرد	۰	۰	۰	۰	۱	۹	۱۰	
مشمول قانون خدمت پزشکان و پیراپزشکان (طرحی)	زن	۰	۰	۳	۰	۰	۰	۳	۳
	مرد	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
مشمولین قانون کار	زن	۰	۰	۱	۰	۴	۱	۶	۱۰
	مرد	۰	۰	۰	۰	۲	۲	۴	
پرسنل وظیفه	زن	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱
	مرد	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۱	
پیمانی	زن	۲	۱۲	۹	۰	۰	۱	۳۱	۳۹
	مرد	۲	۵	۶	۰	۰	۰	۱۲	
جمع کل	زن	۵	۲۴	۵۱	۱	۱۴	۷	۱۰۲	۲۰۱
	مرد	۴	۲۳	۴۹	۲	۱۶	۷	۱۰۵	
	مجموع	۹	۴۷	۱۰۰	۳	۳۰	۱۸	۲۰۷	

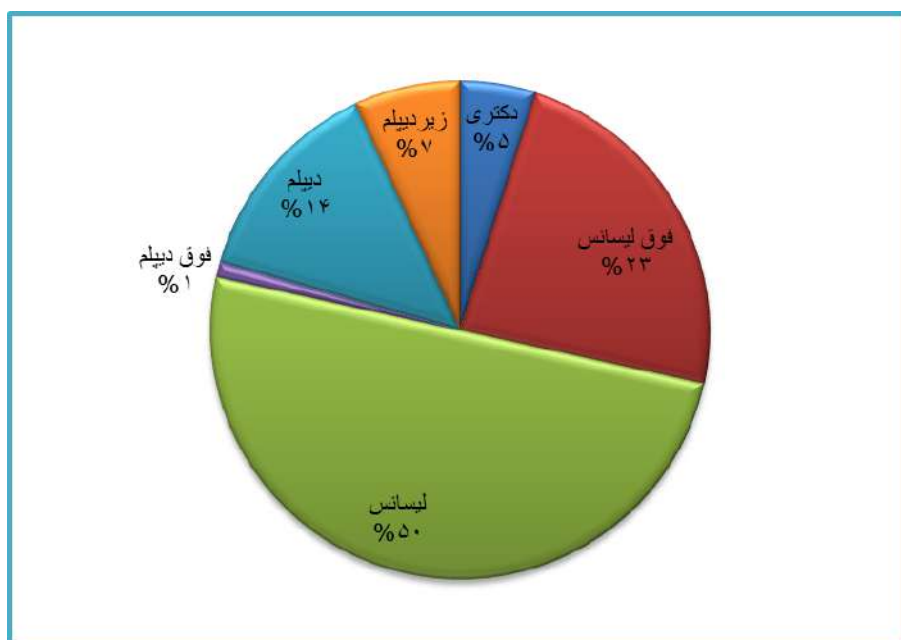
نمودار ۱-۲) درصد شاغلان استان بر حسب نوع استخدام

جدول ۱-۳ شاغلان سازمان بر حسب مدرک تحصیلی و جنس

جنسیت	دکتری	فوق لیسانس	لیسانس	فوق دیپلم	دیپلم	زیر دیپلم	جمع کل
زن	۵	۲۴	۴۳	۱	۱۴	۷	۹۵
مرد	۶	۲۳	۴۹	۲	۱۶	۱۱	۱۰۷
جمع	۱۱	۴۷	۱۰۰	۳	۳۰	۱۸	۲۰۱

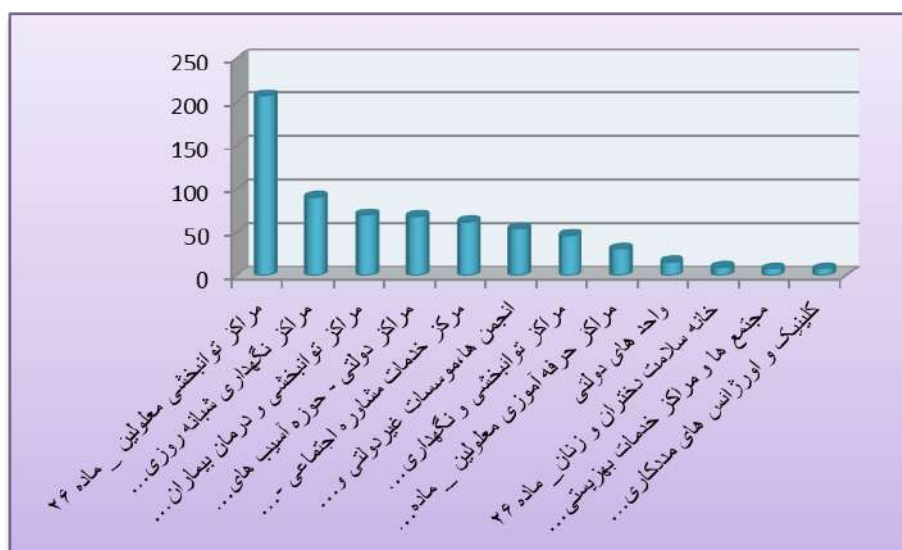
نمودار ۱-۳) درصد شاغلان سازمان بر حسب مدرک تحصیلی

جدول ۴-۱) شاغلان مراکز غیر دولتی

تعداد	عنوان
۴۵	انجمن ها، موسسات غیردولتی و خیریه ها _ ماده ۲۶
۱۰	خانه سلامت دختران و زنان _ ماده ۲۶
۸	کلینیک و اورژانس های مددکاری اجتماعی _ ماده ۲۶
۲۲۷	مراکز توانبخشی معلولین _ ماده ۲۶
۷۰	مراکز توانبخشی و درمان بیماران روانی مزمن - ماده ۲۶
۳۲	مراکز توانبخشی و نگهداری سالمندان _ ماده ۲۶
۳۰	مراکز حرفه آموزی معلولین _ ماده ۲۶
۶۸	مراکز دولتی - حوزه آسیب های اجتماعی
۶۳	مراکز نگهداری شبانه روزی کودکان بی سرپرست و خیابانی _ ماده ۲۶
۶۲	مرکز خدمات مشاوره اجتماعی - ماده ۲۶
۴۳	واحد های دولتی
۶۵۸	جمع

نمودار ۴-۱) شاغلان مراکز غیر دولتی

فصل دوم

خدمت گیرنده

تعاریف و مفاهیم

- خانوار:

متشکل از یک یا چند نفر است که در یک اقامتگاه مشترک زندگی کرده و تمهیداتی به منظور تهیه غذا و تامین نیازهای مشترک داشته باشند و یا دارای اهداف و ویژگی های مشترک باشند. اعضای خانوار لزوماً با هم رابطه خویشاوندی ندارند. در برخی از موارد خاص مانند خانوارهایی که سرپرست آنان دارای بیش از یک همسر است ممکن است لزوماً اعضای خانوار در یک اقامتگاه مشترک زندگی نکنند.

- مددجوی تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور:

خدمت گیرنده سازمان بهزیستی کشور است که دارای پرونده مددجویی بوده و به تشخیص مددکار اجتماعی این سازمان واجد شرایط بهره‌مندی از خدمات مستمر و یا غیرمستمر سازمان بهزیستی کشور است.

- خدمت گیرنده سازمان بهزیستی کشور:

فردی است که طبق قوانین یا دستورالعمل‌های سازمان بهزیستی کشور، واجد شرایط دریافت خدمت تشخیص داده شده و از خدمات مستمر و یا غیرمستمر این سازمان برخوردار می‌شود.

- سالمند :

فردی است که سن کامل وی ۶۰ سال یا بالاتر باشد.

- خدمت گیرنده شاغل شده توسط سازمان بهزیستی کشور:

فردی است که مشمول یکی از موارد ذیل بوده و توسط سازمان بهزیستی کشور نسبت به تسهیل‌گری اشتغال وی اقدام می‌شود:

الف) مددجوی اشتغال یافته تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور باشد؛

ب) یکی از اعضای واجد شرایط اشتغال^۱ خانوار مددجوی تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور بوده که مددجوی مذکور به تشخیص کمیته‌های تخصصی (کمیته ارزیابی و توان بخشی حرفه‌ای^۲ یا کمیته توانمندسازی^۳) سازمان بهزیستی کشور توانایی کار کردن نداشته باشد.

پ) فردی باشد که اشتغال وی براساس مجوزهای سازمان بهزیستی کشور در مراکز غیردولتی تحت نظارت سازمان بهزیستی کشور یا مراکز واگذار شده به بخش خصوصی صورت گرفته است.

۱- فرد واجد شرایط اشتغال فردی در رده سنی هجده تا پنجاه سال تمام است که علاوه بر جوینده کار و فاقد شغل بودن، متناسب با توانایی‌ها، علایق و فرصت‌های شغلی موجود در بازار کار، به منظور فعالیت به صورت مزدگیری یا خوداشتغالی، تحت آموزش‌های مختلف رسمی یا غیررسمی مطابق دستورالعمل مربوط قرار گرفته باشد.

۲- کمیته ارزیابی و توان بخشی حرفه‌ای: کمیته‌ای است متشکل از نیروهای تخصصی توان بخشی حرفه‌ای که به منظور ارزیابی کلی، شناسایی پتانسیل‌های کاری و توانمندی‌های افراد معلول متقاضی کار، هدایت و نظارت بر نحوه آموزش‌های حرفه‌ای و مهارتی و پیگیری اشتغال آن‌ها در سطح شهرستان یا استان تشکیل می‌شود.

کمیته توانمندسازی: کمیته‌ای متشکل از افراد متخصص و حرفه‌ای است که وظیفه بررسی، اظهار نظر و ارائه پیشنهاد در زمینه فعالیت‌های توانمندسازی افراد، خانواده‌ها و گروه‌های تحت پوشش در سه سطح مراکز دولتی یا غیردولتی، شهرستان یا استان را به عهده دارد.

- خانوار نیازمند تحت پوشش سازمان بهزیستی :

خانواری است که به تشخیص سازمان بهزیستی کشور اعضای آن قادر به تأمین حداقل نیازهای اساسی زندگی خود نبوده و درآمدی کمتر از چهل درصد حداقل مزد کارگر مشمول قانون کار داشته یا دارای فرزندان دو یا چندقلو در رده سنی شش سال تمام یا کمتر باشد.

- کودک :

فردی است که سن وی کمتر از هجده سال تمام است

- فرزند سازمان بهزیستی کشور :

فردی است که با سن کم‌تر از هجده سال به‌عنوان کودک بی‌سرپرست یا بدسرپرست در سیستم مراقبت شبانه‌روزی سازمان بهزیستی کشور پذیرش شده و در حال حاضر (بدون در نظر گرفتن سن) از خدمات مستمر و غیرمستمر این سازمان در طول مدت مراقبت یا پس از ترخیص بهره‌مند می‌شود.

- خانواده جایگزین (سازمان بهزیستی کشور) :

خانواده یا خانواری است که سرپرستی کودک تحت سرپرستی سازمان بهزیستی را به‌صورت موقت با حکم قضایی امین موقت، یا به‌صورت دائم با حکم قضایی فرزندخواندگی، برعهده می‌گیرد.

- فرزند خواندگی :

فرایندی است که طی آن و تحت نظارت سازمان بهزیستی کشور، یک کودک توسط یک زوج (زن و شوهر) یا یک زن مجرد که والدین یا والد بیولوژیک او نیستند، ولی با حکم قضایی والدین یا والد وی شمرده می‌شوند، به‌طور دائمی به‌عنوان فرزند پذیرفته می‌شود.

- انتقال به زندگی مستقل فرزند سازمان بهزیستی کشور (ترخیص فرزند سازمان بهزیستی کشور) :

فرایندی است که براساس برنامه مراقبت در خانواده یا خانه و با تکیه بر توانمندی‌های فردی، اجتماعی و اقتصادی فرزند سازمان بهزیستی کشور، امکان زندگی مستقل وی به‌واسطه تشکیل خانواده و یا داشتن شغل و کاهش تدریجی وابستگی مالی به سازمان بهزیستی کشور فراهم می‌شود.

- فرد معلول (فرد کم‌توان) :

فردی است که در عملکرد اندام‌های حسی مانند اندام بینایی یا اندام شنوایی، اندام‌های حرکتی مانند دست‌ها، پاها یا تنه و یا ساختار فیزیولوژیک مغز (عملکرد مغز) براساس معیارهای بین‌المللی شرایط سلامت^{۱،۲}، بر اثر عوامل مادرزادی، بیماری، کهولت سن، سوانح، حوادث و یا عوامل دیگر دچار معلولیت (کم‌توانی) شده است.

۱- شرایط سلامت یک اصطلاح گسترده برای توصیف یک بیماری (حاد یا مزمن)، اختلال، آسیب یا ضربه است. شرایط سلامت ممکن است همچنین شامل سایر اوضاع مانند بارداری، سالمندی، تنش نابهنجاری مادرزادی یا زمینه ژنتیکی باشد. شرایط سلامت با ICD-۱۰ کدگذاری می‌شود.

– شدت معلولیت :

میزان "اندازه و وسعت آسیب" در عملکرد و مشارکت اجتماعی فرد است که از طریق برآیند اندازه و وسعت آسیب در "عملکرد فیزیولوژیک و ساختار تشریحی بدن" از یک سو و "محدودیت در ظرفیت و قابلیت در انجام فعالیت‌های روزمره زندگی و یا مشارکت‌های اجتماعی" از سوی دیگر، تعیین می‌شود. درجات آن شامل خفیف، متوسط، شدید و خیلی شدید است.

– فرد با کم‌توانی بینایی خفیف :

فردی است که به‌علت اختلال در سیستم بینایی، میزان یا کیفیت بینایی وی در هر دو چشم با بهترین اصلاح توسط عدسی‌های تصحیح‌کننده برحسب مقیاس هندسی^۱ بین $\frac{2}{10}$ تا $\frac{6}{10}$ باشد.

۱- در مقیاس هندسی دید فرد با تابلویی در فاصله شش‌متری چشم وی شامل اندازه‌های مختلف حرف "E" (Eچارت) در جهات مختلف (بزرگ به کوچک از بالا به پایین) اندازه‌گیری می‌شود که دید طبیعی $\frac{10}{10}$ است یعنی چنین فردی در فاصله شش‌متری قادر به تشخیص جهات ردیف دهم است.

– فرد با کم‌توانی بینایی متوسط تا شدید (فرد کم‌بینا) :

فردی است که به‌علت اختلال در سیستم بینایی، میزان یا کیفیت بینایی وی در هر دو چشم با بهترین اصلاح توسط عدسی‌های تصحیح‌کننده برحسب مقیاس هندسی^۱ بین $\frac{1}{10}$ تا $\frac{4}{10}$ باشد.

۱- در مقیاس هندسی دید فرد با تابلویی در فاصله شش‌متری چشم وی شامل اندازه‌های مختلف حرف "E" (Eچارت) در جهات مختلف (بزرگ به کوچک از بالا به پایین) اندازه‌گیری می‌شود که دید طبیعی $\frac{10}{10}$ است یعنی چنین فردی در فاصله شش‌متری قادر به تشخیص جهات ردیف دهم است.

– فرد با کم‌توانی بینایی شدید تا خیلی شدید (فرد نابینا) :

فردی است که به علت اختلال در سیستم بینایی، میزان یا کیفیت بینایی وی در هر دو چشم با بهترین اصلاح توسط عدسی‌های تصحیح‌کننده برحسب مقیاس هندسی^۱ کم‌تر از $\frac{1}{16}$ و یا میدان بینایی وی کم‌تر از بیست درجه باشد به‌طوری‌که قادر به تشخیص حرکت دست و شمارش انگشتان از فاصله یک‌متری نباشد.

۱- در مقیاس هندسی دید فرد با تابلویی در فاصله شش‌متری چشم وی شامل اندازه‌های مختلف حرف "E" (Eچارت) در جهات مختلف (بزرگ به کوچک از بالا به پایین) اندازه‌گیری می‌شود که دید طبیعی $\frac{1}{16}$ است یعنی چنین فردی در فاصله شش‌متری قادر به تشخیص جهات ردیف دهم است.

- فرد با معلولیت جسمی - حرکتی :

فردی است که به دلیل اختلالات در سیستم عصبی، عضلانی و یا اسکلتی، دچار محدودیت در عملکرد اندام‌های فوقانی و تحتانی، تنه و یا ستون فقرات شده و به تبع آن دچار محدودیت در فعالیت‌های روزمره زندگی و یا مشارکت اجتماعی است.

- فرد با اختلالات هوشی - رشدی (معلول ذهنی) :

فردی است که دارای نقص در کارکرد هوشی (عقلانی) مانند حل مسئله، برنامه‌ریزی، استدلال، قضاوت و نیز عملکرد سازگارانۀ مانند برقراری ارتباط، مشارکت اجتماعی و یا داشتن زندگی مستقل بوده و براساس آزمون‌های استاندارد، دارای نمره هوش‌بهر کم‌تر از هفتاد باشد. این نقص در دوران رشد (رده سنی کم‌تر از هجده سال تمام) رخ می‌دهد. درجه شدت معلولیت این فرد از متوسط تا خیلی شدید است.

- بیمار روانی مزمن :

فردی است که دارای علائم بالینی مشخص بیماری روانی به مدت حداقل دو سال باشد و سابقه بستری شدن در بخش روان‌پزشکی بیمارستان را بیش از یک بار در طی دو سال گذشته داشته و از نظر عملکرد فردی، اجتماعی و یا شغلی دچار مشکل باشد.

- فرد با کم‌توانی شنوایی خفیف :

فردی است با اختلال در سیستم شنوایی به‌طوری‌که با استفاده از سمعک، مداخلات جراحی و سایر وسایل کمک‌شنوایی و توان‌بخشی شنوایی، مشکل ارتباط کلامی وی برطرف شود. به عبارت دیگر آستانه شنوایی وی بین ۲۶ تا ۴۰ دسی‌بل است.

- فرد با کم توانی شنوایی متوسط تا شدید (فرد کم شنوا) :

فردی است با اختلال در سیستم شنوایی به طوری که با استفاده از سمعک، مداخلات جراحی و سایر وسایل کمک شنوایی و توان بخشی شنوایی، مشکل ارتباط کلامی وی به طور نسبی برطرف می شود. به عبارت دیگر آستانه شنوایی وی بین ۴۱ تا ۹۰ دسی بل است.

- فرد با کم توانی شنوایی شدید تا خیلی شدید (فرد ناشنوا) :

فردی است با اختلال در سیستم شنوایی به طوری که با استفاده از سمعک، مداخلات جراحی و سایر وسایل کمک شنوایی، مشکل ارتباط کلامی وی برطرف نشود. به عبارت دیگر آستانه شنوایی وی بیش از ۹۱ دسی بل است.

- فرد با اختلالات طیف اتیسم :

فردی است که با نشانه هایی در زمینه های رفتاری مشخص شامل اشکال در ارتباط اجتماعی، اشکال در رفتارها و علائق، و یا انجام فعالیت های تکراری و محدود، مشخص می شود. علائم این اختلال به صورت طیفی از خفیف تا خیلی شدید بروز می کند.

- فرد با آسیب نخاعی :

فردی است که بر اثر آسیب در طناب نخاعی دچار تغییر موقت یا دائمی در عملکرد سیستم های حرکتی، حسی و یا سیستم عصبی خودکار بدن خود شده است.

- مشاوره ژنتیک :

نوعی خدمات سلامت و آگاهی رسانی است که به بررسی مشکلات احتمالی رخ دادن یک بیماری ژنتیکی یا ناشی از رخ دادن آن در انسان می پردازد. این فرایند شامل تلاش مشاور ژنتیک (پزشک دارای گواهی نامه دوره آموزشی مشاوره ژنتیک سازمان بهزیستی کشور) به منظور تشخیص، نحوه توارث بیماری و تعیین احتمال بروز مجدد آن، برخورد با بیماری و تصمیم گیری مناسب در هنگام بروز بیماری و کمک به تطابق اعضای خانواده با بیماری رخ داده و نیز کمک به بیمار است.

- فرد تحت پوشش برنامه آگاه‌سازی پیشگیری از معلولیت :

فردی است که متناسب با گروه سنی خود در برنامه‌های آموزشی سازمان بهزیستی کشور شامل برنامه آگاه‌سازی پیشگیری از معلولیت‌ها برای گروه سنی ۱۵ تا کم‌تر از ۴۵ سال تمام، برنامه آگاه‌سازی پیشگیری از معلولیت‌های دوران سالمندی برای گروه سنی ۴۵ سال تمام و بیش‌تر و برنامه آگاه‌سازی پیشگیری از معلولیت‌های ناشی از انفجار مین برای تمام سنین، شرکت می‌نماید.

- کودک غربال شده در برنامه غربالگری، تشخیص و مداخله زود هنگام شنوایی نوزادان :

کودک در رده سنی کم‌تر از یک ماه تمام است که در واحد غربالگری^۱ مورد تأیید سازمان بهزیستی کشور از نظر اختلالات شنوایی، تحت آزمون‌های غربالگری^۲ قرار گرفته‌است.

۱- واحد غربالگری شنوایی: مکانی است مانند زایشگاه یا کلینیک‌های شنوایی‌شناسی که غربالگری شنوایی در آن انجام می‌شود.

۲- آزمون غربالگری شنوایی: آزمونی است که با استفاده از تست‌های الکتروفیزیولوژیک انجام می‌شود.

- غربالگری :

روش تشخیص یا شناسایی است که به منظور کشف بیماری یا نقیصه در اشخاص به‌ظاهر سالم، به‌وسیله آزمون‌های عملی و سریع با حساسیت و ویژگی تعیین‌شده، معاینه یا سایر روش‌های مورد تأیید، انجام می‌شود.

- کودک غربال شده در برنامه غربالگری تنبلی چشم :

کودک در رده سنی سه تا شش سال تمام است که در پایگاه غربالگری تنبلی چشم مورد تأیید سازمان بهزیستی کشور، توسط مربی، معلم یا به‌روز از نظر تنبلی چشم با استفاده از **E** چارت ۱ یا دستگاه غربالگر عیوب انکساری، مورد غربالگری قرار گرفته و نیز عیوب انکساری، مواردی از استرابیسم (انحراف چشم) یا مشکلات ارگانیکی چشم (مانند آب‌مروارید یا افتادگی پلک) در وی بررسی می‌شود.

۱- تابلویی شامل اندازه‌های مختلف حرف "E" است که در فاصله شش‌متری چشم فرد در جهات مختلف (بزرگ به کوچک از بالا به پایین) قرار داده می‌شود که دید طبیعی $\frac{1}{30}$ یعنی فرد در فاصله شش‌متری قادر به تشخیص جهات ردیف دهم است.

- کودک ارجاعی به بینایی‌سنج در برنامه غربالگری تنبلی چشم :

کودک در رده سنی سه تا شش سال تمام است که پس از غربالگری تنبلی چشم، به علت میزان یا کیفیت (حدت) بینایی کم‌تر از $\frac{7}{10}$ بر حسب مقیاس هندسی ۱، انحراف چشم (استرابیسم) و یا عدم همکاری در غربالگری اولیه، برای معاینه دقیق‌تر به بینایی‌سنج ارجاع می‌شود.

۱- در مقیاس هندسی دید فرد با تابلویی در فاصله شش‌متری چشم وی شامل اندازه‌های مختلف حرف "E" (E چارت) در جهات مختلف (بزرگ به کوچک از بالا به پایین) اندازه‌گیری می‌شود که دید طبیعی $\frac{1}{30}$ است یعنی چنین فردی در فاصله شش‌متری قادر به تشخیص جهات ردیف دهم است.

- مشاوره روانشناختی :

خدمتی است که در قالب ارتباط تخصصی روان‌شناختی فردی یا گروهی ارائه شده و در آن مشاور یا روان‌شناس با داشتن مهارت‌ها و صلاحیت‌های علمی و حرفه‌ای، مخاطب یا مخاطبان را با روش‌های منطبق بر نیازهایشان یاری نموده تا با شناخت بهتر خود به‌طور مؤثرتری عمل نمایند. این خدمت به‌صورت حضوری، تلفنی یا در فضای مجازی ارائه می‌شود.

- خدمت گیرنده برنامه های آموزش پیشگیری از آسیبهای اجتماعی:

خدمت گیرنده‌ای است که متناسب با گروه سنی خود در برنامه های آموزشی سازمان بهزیستی کشور شامل برنامه های مبتنی بر آگاه سازی و آموزش زنان و دختران در طرح سلامت جنسی برای گروه سنی ۳۵-۱۵ سال، برنامه های مبتنی بر آموزش و آگاه سازی در پیشگیری از خودکشی برای گروه سنی ۶۵-۱۵ سال، آموزش و آگاه سازی برای مادران و کودکان دارای رده سنی ۳-۰ سال و برنامه مشارکت اجتماعی نوجوانان ۱۸-۱۵ شرکت می‌نمایند.

- جمعیت همیاران سلامت روانی اجتماعی:

به جمعیت غیردولتی، غیرانتفاعی و غیرسیاسی اطلاق می گردد که اساسنامه آن مطابق با اساسنامه الگوی موسسه‌های غیرانتفاعی مندرج در دستورالعمل تاسیس، اداره و انحلال مؤسسات غیردولتی سازمان بهزیستی بوده و با هدف پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و ارتقای سلامت اجتماعی فعالیت می‌نمایند.

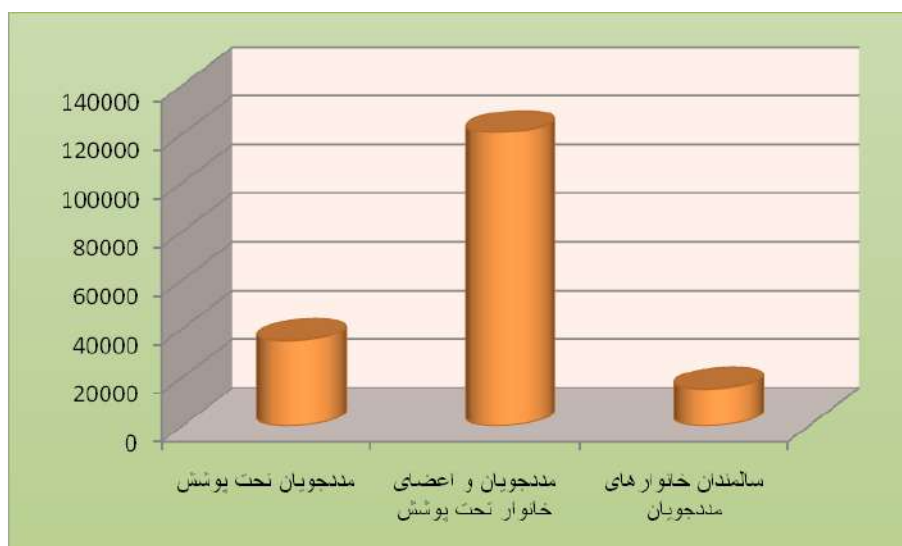
- نظام رصد آسیب های اجتماعی:

فرآیندی نظام مند برای جمع آوری، تحلیل، و تفسیر مداوم داده های مرتبط با مسائل و آسیب های اجتماعی به منظور طراحی و اجرای برنامه های مرتبط و ارزشیابی اقدامات انجام شده می باشد.

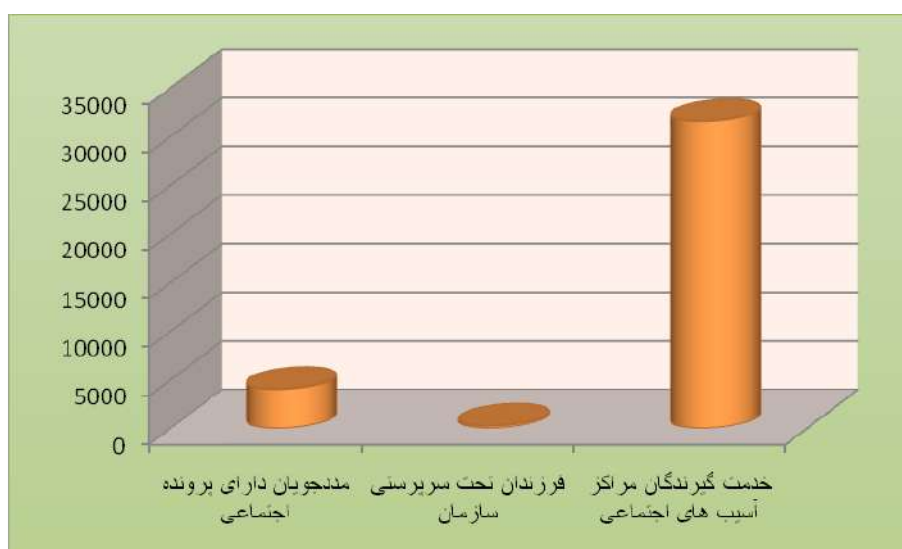
جدول ۱-۲) خدمت گیرندگان سازمان

تعداد	عنوان	
۳۴۸۹۹	مددجویان تحت پوشش	کلی
۱۲۰۵۴۳	مددجویان و اعضای خانوار تحت پوشش	
۱۵۱۲۴	سالمندان خانوارهای مددجویان	
۴۰۰۶	مددجویان دارای پرونده اجتماعی	اجتماعی
۲۵۳	فرزندان تحت سرپرستی سازمان	
۳۱۵۲۵	خدمت گیرندگان مراکز آسیب های اجتماعی	
۲۲۶۲۸	معلولیت مددجویان تحت پوشش	توانبخشی
۸۹۴	خدمت گیرندگان مراکز روزانه، حرفه آموزی و کارگاه های تولیدی حمایتی	
۴۳۶۲	خدمت گیرندگان واحدهای توانپزشکی	
۱۰۶۷	خدمت گیرندگان مراکز شبانه روزی توانبخشی مراقبتی	
۴۲۰	خدمت گیرندگان مراکز ارائه خدمات توانبخشی در منزل	
۱۴۵	خدمت گیرندگان مراکز مراقبت در منزل	
۲۱	خدمت گیرندگان خانه های توانبخشی شبانه روزی	
۱۰۵۴	مددجویان دارای معلولیت شناسایی شده در برنامه CBR	
۳۲۲۰	خدمت گیرندگان مشاوره ژنتیک	
۱۸۵۴۲	خدمت گیرندگان غربالگری شنوایی	
۱۷۸۲	خدمت گیرندگان مورد مطالعه در پیمایش ملی برنامه رصد آسیب های اجتماعی	پیشگیری
۶۵۴۹۶	کودکان غربال شده در پایگاه های تنبلی چشم پیشگیری از معلولیت ها	
۱۹۶۰۲	مراجعات مشاوره حضوری	
۵۶۵	خدمت گیرندگان مراکز درمان و کاهش آسیب اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان	
۴۸۷۰	جمعیت تحت پوشش برنامه پیشگیری از اعتیاد اجتماع محور	

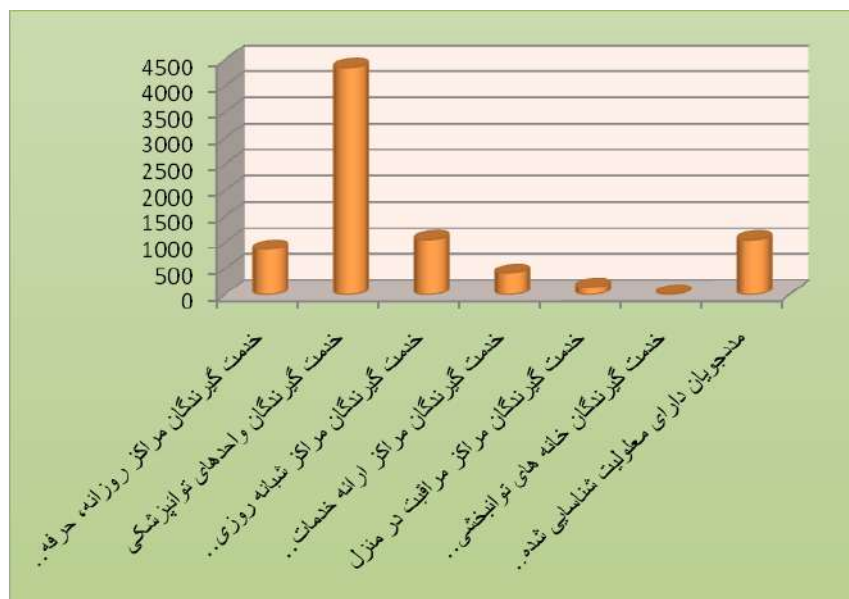
نمودار ۲-۱) خدمت گیرندگان سازمان

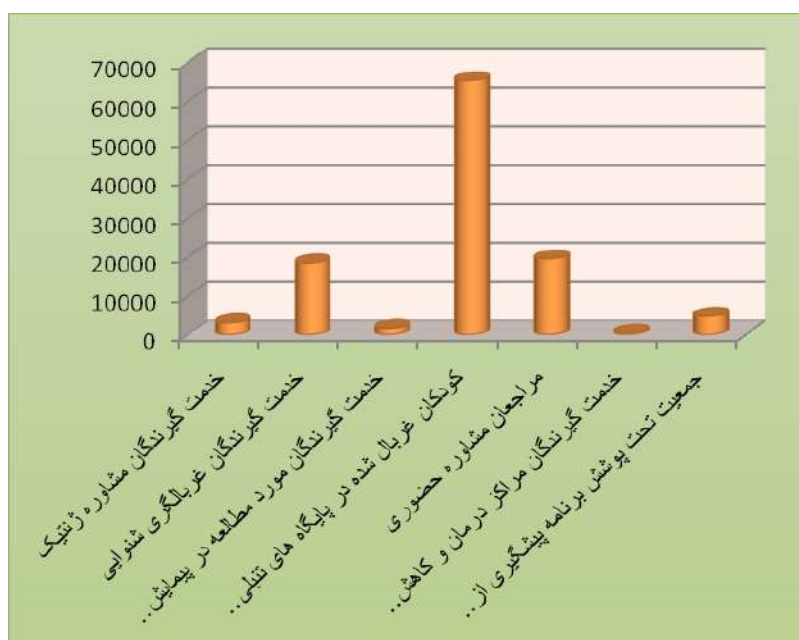
نمودار ۲-۲) خدمت گیرندگان اجتماعی سازمان

نمودار ۳-۲) خدمت گیرندگان توانبخشی سازمان

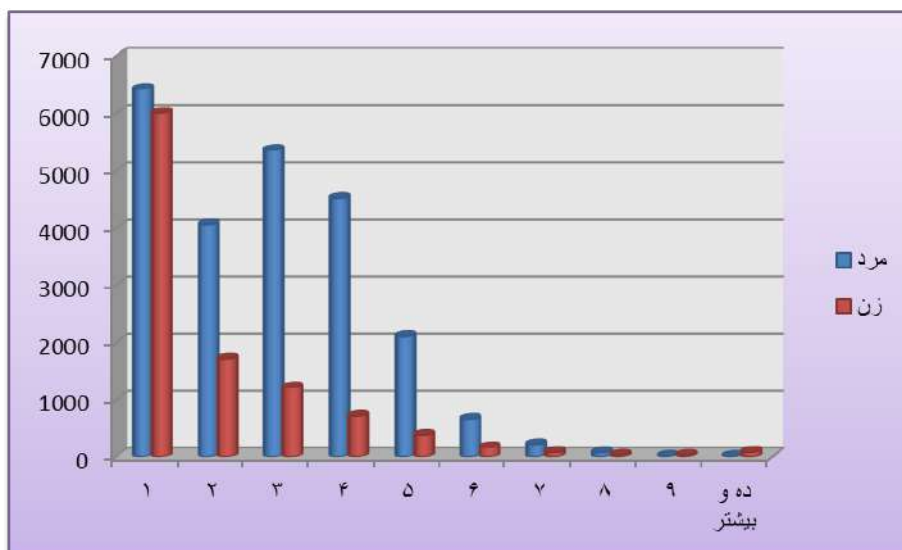
نمودار ۴-۲) خدمت گیرندگان پیشگیری سازمان

جدول ۲-۲) مددجویان تحت پوشش بر حسب جنس و بعد خانوار

جمع	زن	مرد	بعد خانوار
۱۲۷۹۵	۶۲۲۱	۶۵۷۴	۱
۶۰۷۱	۱۷۶۹	۴۳۰۲	۲
۶۷۹۳	۱۱۵۲	۵۶۴۱	۳
۵۴۶۲	۶۷۹	۴۷۸۳	۴
۲۴۷۸	۳۵۳	۲۱۲۵	۵
۷۹۴	۱۵۴	۶۴۰	۶
۲۷۳	۶۸	۲۰۵	۷
۱۰۰	۲۸	۷۲	۸
۴۲	۲۹	۱۳	۹
۹۱	۷۷	۱۴	ده و بیشتر
۳۴۸۹۹	۱۰۵۳۰	۲۴۳۶۹	جمع

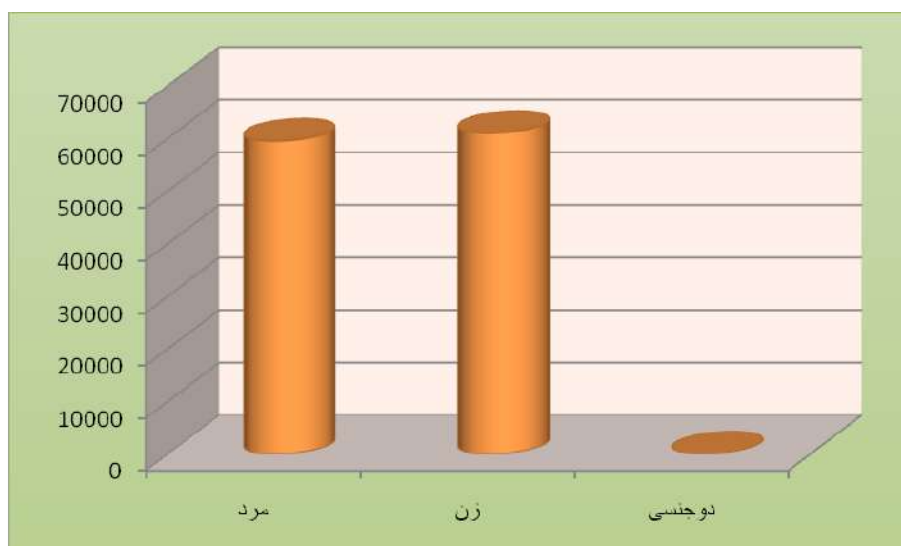
نمودار ۲-۵) مددجویان تحت پوشش بر حسب جنس

جدول ۳-۲) مددجویان و اعضای خانوار تحت پوشش برحسب جنس به تفکیک شهرستان

مرد	زن	دوجنسی	جمع
۵۹۵۲۷	۶۱۰۰۷	۹	۱۲۰۵۴۳

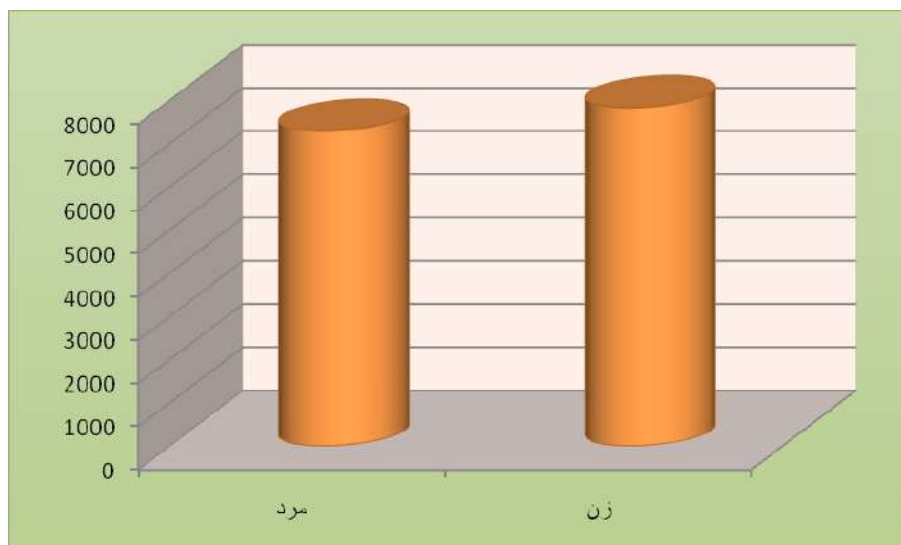
نمودار ۶-۲) مددجویان و اعضای خانوار تحت پوشش برحسب جنس به تفکیک شهرستان

جدول ۴-۲) تعداد سالمندان خانوارهای مددجویان تحت پوشش برحسب جنس

مرد	زن	دوجنسی	جمع
۷۲۸۸	۷۸۳۳	۰	۱۵۱۲۴

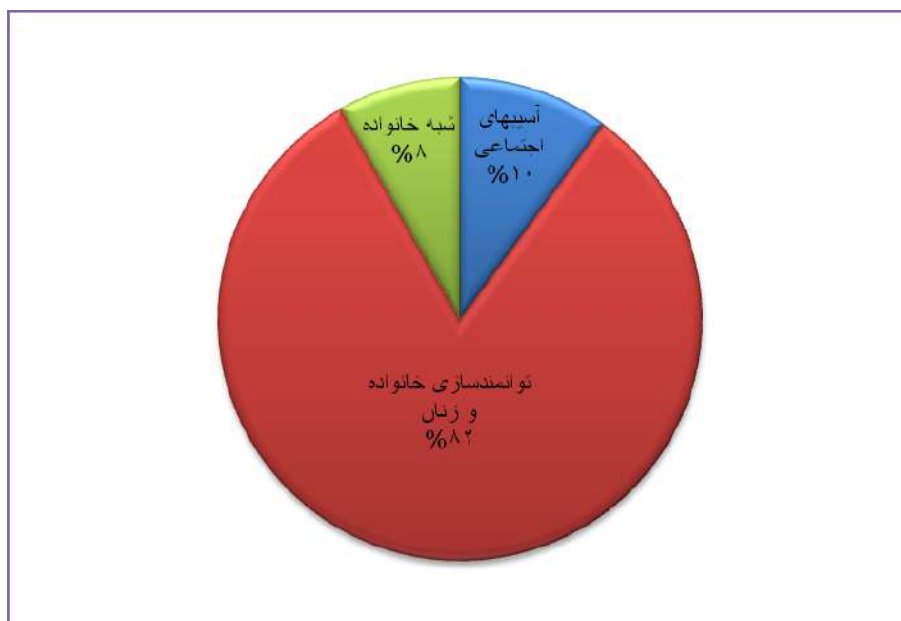
نمودار ۷-۲) تعداد سالمندان خانوارهای مددجویان تحت پوشش برحسب جنس

جدول ۵-۲) تعداد مددجویان دارای پرونده اجتماعی برحسب دفتر پذیرش

عنوان	تعداد
آسیبهای اجتماعی	۴۰۳
توانمندسازی خانواده و زنان	۳۲۷۶
شبه خانواده	۳۲۷
جمع	۴۰۰۶

نمودار ۸-۲) تعداد مددجویان دارای پرونده اجتماعی برحسب دفتر پذیرش

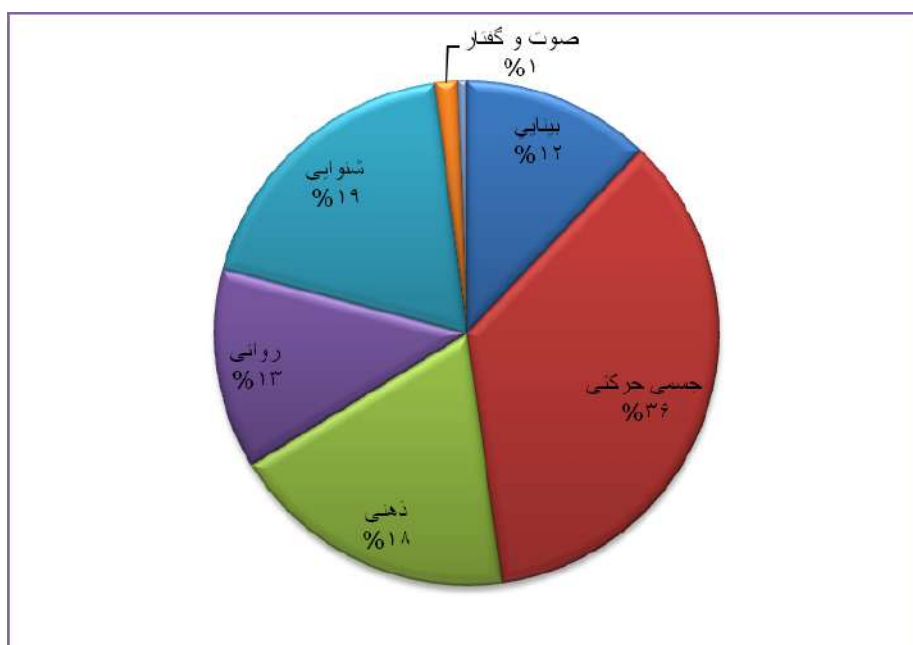
جدول ۶-۲) معلولیت مددجویان داری معلولیت بر حسب جنس

عنوان	بینایی		جسمی حرکتی		ذهنی	
	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
خفیف	۵۲۱	۲۲۱	۹۱۶	۳۶۶	۴۵۵	۱۹۱
متوسط	۵۱۸	۲۷۸	۲۱۵۵	۱۱۳۷	۱۰۳۵	۵۶۷
شدید	۴۷۲	۲۸۶	۱۶۳۹	۱۱۴۶	۹۱۹	۵۳۹
خیلی شدید	۲۷۳	۱۷۱	۴۱۰	۲۸۸	۲۷۰	۱۹۸
نامشخص	۰	۰	۰	۰	۰	۱
جمع	۱۷۸۴	۹۵۶	۵۱۲۰	۲۹۵۵	۲۶۷۹	۱۴۹۶
جمع معلولیت	۲۷۴۰		۸۰۷۵		۴۱۷۵	

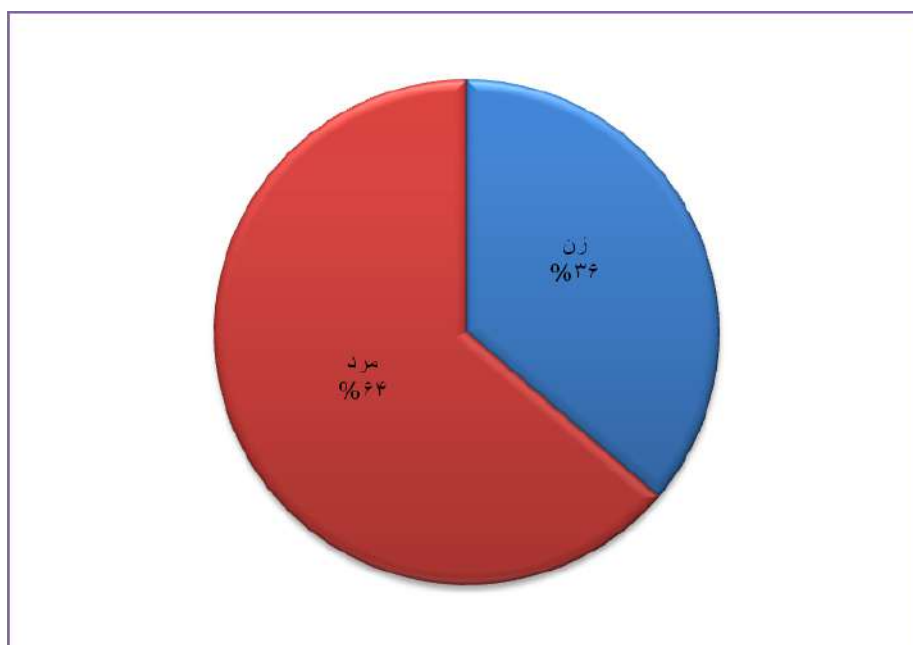
ادامه جدول ۶-۲) معلولیت مددجویان داری معلولیت بر حسب جنس

عنوان	روانی		شنوایی		صوت و گفتار		جمع
	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	
خفیف	۸۱	۲۲	۳۸۲	۲۴۰	۲۱	۱۷	۳۴۳۳
متوسط	۷۱۳	۲۰۴	۸۶۰	۶۵۱	۱۶۱	۶۷	۸۳۴۶
شدید	۵۵۰	۲۶۴	۸۸۱	۷۲۳	۴۲	۲۳	۷۵۰۲
خیلی شدید	۱۰	۵	۲۹۶	۲۲۵	۰	۰	۲۱۴۶
نامشخص	۷۶۵	۳۰۰	۰	۰	۰	۰	۱۰۶۶
جمع	۲۱۱۹	۷۹۵	۲۴۱۹	۱۸۳۹	۲۲۴	۱۰۷	۲۲۶۲۷
جمع معلولیت	۲۹۱۴		۴۲۵۸		۳۳۱		

نمودار ۹-۲) درصد معلولیت مددجویان دارای معلولیت بر حسب نوع معلولیت

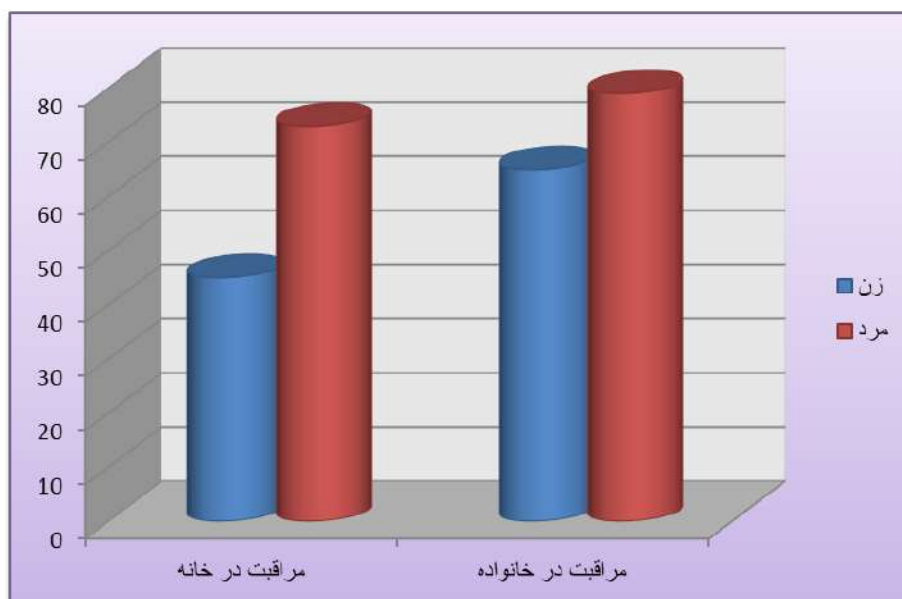
نمودار ۱۰-۲) معلولیت مددجویان دارای معلولیت بر حسب جنسیت

جدول ۷-۲) فرزندان تحت سرپرستی برحسب جنس

جمع کل	مراقبت در خانه			مراقبت در خانواده		
	مرد	زن	جمع	مرد	زن	جمع
۲۵۳	۶۲	۴۳	۱۰۵	۸۱	۶۷	۱۴۸

نمودار ۱۱-۲) فرزندان تحت سرپرستی برحسب جنس

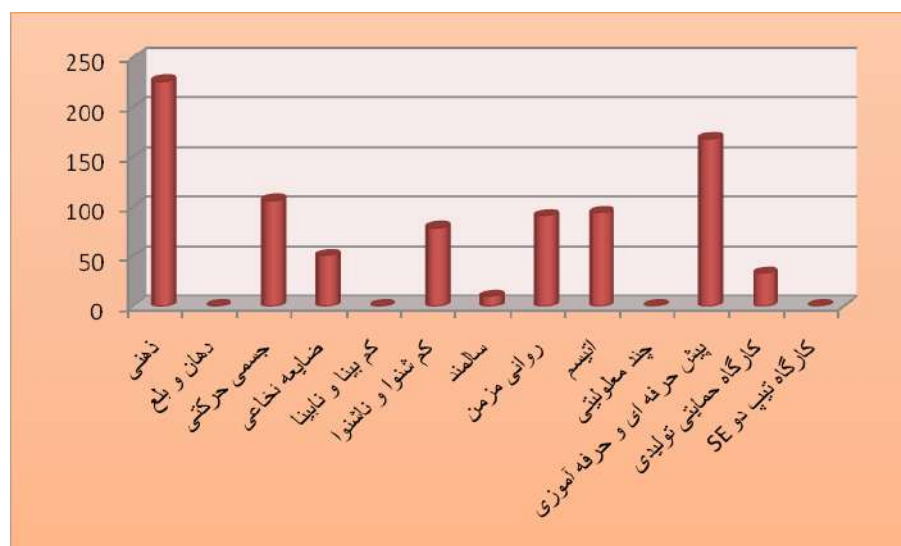
جدول ۸-۲) تعداد خدمت گیرندگان مراکز آسیب‌های اجتماعی

عنوان	تعداد	
مداخله در بحران های فردی، خانوادگی و اجتماعی	۷۲۳	
مداخله در خانواده به منظور کاهش طلاق	۰	
پایگاه خدمات اجتماعی-تشکیل پرونده	۱۱۳	
پایگاه خدمات اجتماعی-شناسایی شده	۲۳۴	
مرکز توانمندسازی کودکان خیابانی	۲۳۲	
خط تلفن اورژانس اجتماعی (تماس های مرتبط)	۵۵۷۵	
خط تلفن اورژانس اجتماعی (کل تماس ها)	۲۲۶۵۶	
خدمات سیار اورژانس اجتماعی	۱۵۸۰	
خانه سلامت	۴	
حمایت از مبتلایان به اختلال هویت جنسی	۱۲	
مرکز حمایت و بازپروری زنان و دختران آسیب دیده اجتماعی	۵	
خانه امن	دولتی	۰
	غیردولتی	۱۷۵
مرکز حمایت های روانی-دختران و خانواده (روزانه)	۰	
مرکز حمایتی آموزشی کودک و خانواده	۳۷۹	
مرکز غیردولتی و غیراقامتی حمایت و توانمندسازی زنان آسیب دیده اجتماعی	۶۹	
جمع کل	۳۱۷۵۷	

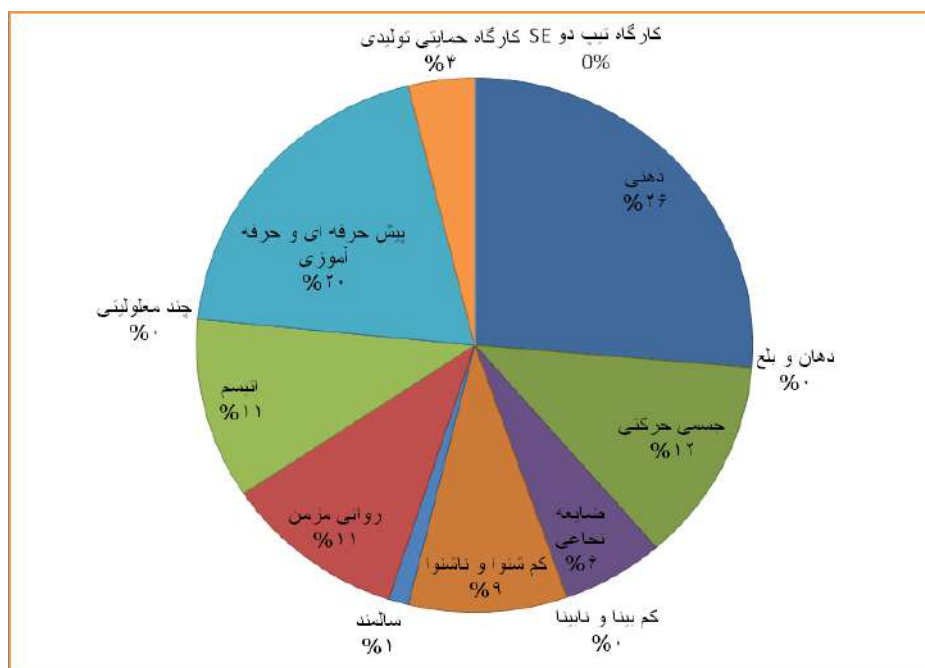
جدول ۹-۲) خدمت گیرندگان مراکز روزانه، حرفه آموزی و کارگاههای تولیدی حمایتی

عنوان	خدمت گیرندگان
ذهنی	۲۲۶
دهان و بلع	۰
جسمی حرکتی	۱۰۶
ضایعه نخاعی	۵۱
کم بینا و نابینا	۰
کم شنوا و ناشنوا	۷۹
سالمند	۱۰
روانی مزمن	۹۱
اتیسم	۹۴
چند معلولیتی	۰
پیش حرفه ای و حرفه آموزی	۱۶۸
کارگاه حمایتی تولیدی	۳۳
کارگاه تیپ دو SE	۰
جمع کل	۸۹۴

نمودار ۱۲-۲) خدمت گیرندگان مراکز روزانه، حرفه آموزی و کارگاههای تولیدی حمایتی

نمودار ۱۳-۲) درصد خدمت گیرندگان مراکز روزانه، حرفه آموزی و کارگاههای تولیدی حمایتی

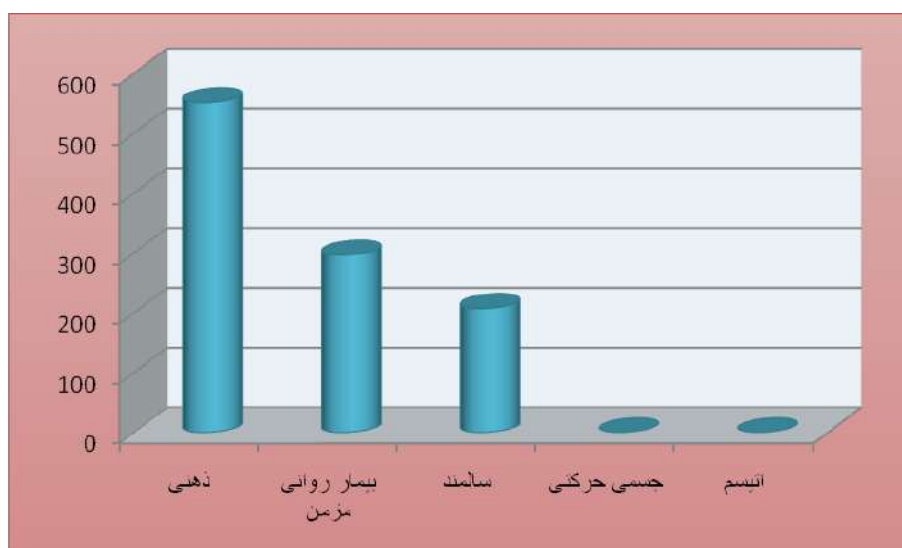
جدول ۱۰-۲) تعداد خدمت گیرندگان واحدهای توانپزشکی

عنوان	تعداد
فیزیوتراپی	۰
کاردرمانی	۰
گفتار درمانی	۰
بینایی سنجی	۲۹۷۰
شنوایی سنجی	۱۳۹۲
ارتوپد فنی	۰
جمع کل	۴۳۶۲

جدول ۱۱-۲) خدمت گیرندگان مراکز شبانه روزی توانبخشی و مراقبتی

عنوان	تعداد
ذهنی	۵۵۲
بیمار روانی مزمن	۲۹۷
سالمند	۲۰۸
جسمی حرکتی	۰
اتیسم	۰
جمع کل	۱۰۶۷

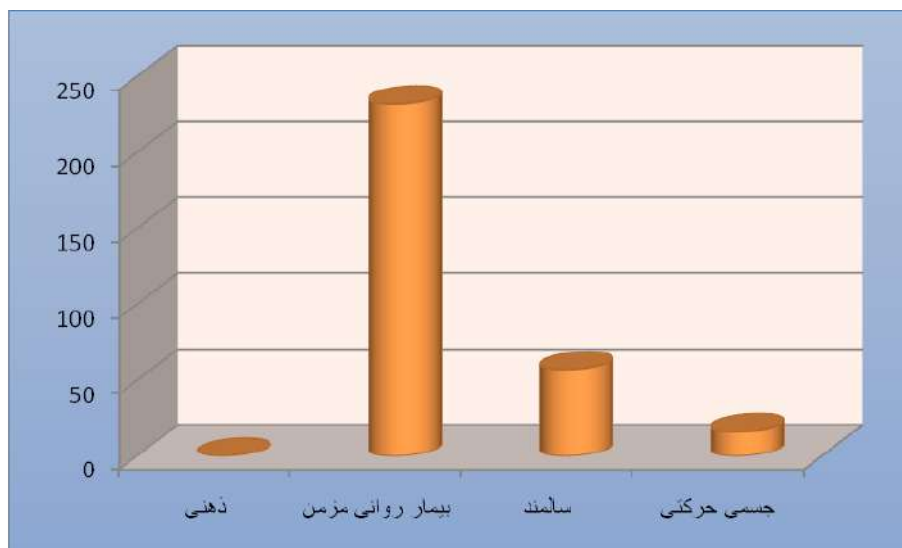
نمودار ۱۳-۲) خدمت گیرندگان مراکز شبانه روزی توانبخشی و مراقبتی

جدول ۱۲-۲) خدمت گیرندگان مراکز خدمت در منزل

عنوان	تعداد
ذهنی	۰
بیمار روانی مزمن	۲۳۲
سالمند	۵۷
جسمی حرکتی	۱۶
جمع کل	۳۰۵

نمودار ۱۴-۲) خدمت گیرندگان مراکز خدمت در منزل

جدول ۱۳-۲) خدمت گیرندگان مراکز توانبخشی و مراقبتی مبتنی بر خانواده.

عنوان	تعداد
خدمت گیرندگان مراکز توانبخشی و مراقبتی مبتنی بر خانواده	۱۳۵

جدول ۱۴-۲) خدمت گیرندگان خانه های توانبخشی شبانه روزی

عنوان	تعداد
ذهنی	۱۰
بیمار روانی مزمن	۱۰
اتیسم	۰
جسمی حرکتی	۰
سالمند	۰
جمع کل	۲۰

جدول ۱۵-۲) مددجویان دارای معلولیت شناسایی شده در برنامه سی بی آر

شناسایی شده جدید در سال	شناسایی شده از ابتدا تاکنون
۲۲	۱۶۲۵

جدول ۱۶-۲) خدمت گیرندگان برنامه های پیشگیری از معلولیت ها

۹۲۲۹۱	جمع کل	
۶۵۴۹۶	کودک غربال شده در برنامه پیشگیری از تنبلی چشم	پیشگیری از تنبلی چشم
۱۹۳۲	ارجاع شده از غربالگر به سطوح تخصصی	
۱۸۵۴	کودکان معاینه شده توسط اپتومتریست	
۱۸۵۴۲	غربالگری شنوایی	
۳۲۲۰	مشاوره ژنتیک	
۱۲۴۷	آگاهسازی سالمندی	

جدول ۱۷-۲) جلسات و مراجعان مشاوره حضوری بر حسب نوع مدیریت

تعداد	عنوان	
۱۹۶۰۲	مراجعان مراکز و دفاتر مشاوره حضوری دولتی و غیردولتی	
۴۳۸۹۲	جلسات مشاوره در مراکز و دفاتر مشاوره حضوری دولتی و غیردولتی	
۱۹۳۷۳	مراجعان مراکز و دفاتر حضوری غیردولتی	غیردولتی
۱۹۳۳۷	مراجعان مراکز مشاوره حضوری غیردولتی	
۳۶	مراجعان دفاتر مشاوره حضوری غیردولتی	
۴۳۲۲۸	جلسات مشاوره در مراکز و دفاتر مشاوره حضوری غیردولتی	
۴۲۵۳۷	جلسات مشاوره در مراکز مشاوره حضوری غیردولتی	
۶۹۱	جلسات مشاوره در دفاتر مشاوره حضوری غیردولتی	
۲۲۹	مراجعان مراکز و دفاتر حضوری دولتی	دولتی
۲۲۹	مراجعان مراکز مشاوره حضوری دولتی	
۰	مراجعان دفاتر مشاوره حضوری دولتی	
۶۶۴	جلسات مشاوره در مراکز و دفاتر مشاوره حضوری دولتی	
۶۶۴	جلسات مشاوره در مراکز مشاوره حضوری دولتی	
۰	جلسات مشاوره در دفاتر مشاوره حضوری دولتی	

جدول ۱۸-۲ خدمت گیرندگان مراکز درمان اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان

عنوان	سرپایی دولتی	سرپایی غیردولتی	اقامتی بهبود و باز توانی	اجتماع درمان مدار	توانمندسازی	جمع کل
تعداد	۰	۴۵۱۵	۷۴۱۰	۰	۰	۱۱۹۲۵

نمودار ۱۵-۲ خدمت گیرندگان مراکز درمان اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان

جدول ۱۹-۲ خدمت گیرندگان مراکز کاهش آسیب اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان

عنوان	تیم سیار	گذری	سرپناه شبانه	گذری-سرپناه	موبایل ون	کانکس	جمع کل
تعداد	۰	۰	۰	۳۲۲	۲۴۳	۰	۵۶۵

جدول ۲۰-۲ جمعیت تحت پوشش برنامه پیشگیری اجتماع محور ار اعتیاد

تعداد	عنوان	
۴۸۷۰	جمع	محله ها
۴۸۰۰	شهری	
۷۰	روستایی	
۰	جمع	محیط آموزشی
۰	مهد کودک و پیش دبستانی	
۰	آموزش و پرورش	
۰	دانشگاه	
۹۰	جمع	محیط کار
۰	نظامی	
۹۰	صنعتی / سازمانی	

فصل سوم

خدمت

تعاریف و مفاهیم

- خدمت مستمر سازمان بهزیستی کشور:

کمکی نقدی (مانند مستمری، حق پرستاری فرد با آسیب نخاعی و یا امداد ماهانه فرزند سازمان بهزیستی کشور) است که به صورت ماهانه به خدمت گیرنده سازمان بهزیستی پرداخت و یا کمکی غیرنقدی (مانند خدمات توان بخشی، پرورشی- مراقبتی و یا آموزشی) است که به صورت دائم به خدمت گیرنده سازمان بهزیستی کشور ارائه می شود.

- خدمت غیرمستمر سازمان بهزیستی کشور:

کمکی نقدی (مانند کمک هزینه ازدواج، جهیزیه، درمان و یا کفن و دفن) و یا غیرنقدی (مانند خدمات توان بخشی، پرورشی- مراقبتی و یا آموزشی) است که براساس دستورالعمل تخصصی مربوط به صورت موردی به خدمت گیرنده سازمان بهزیستی کشور ارائه می شود.

- مددجوی دریافت کننده کمک هزینه توان بخشی - حمایتی مستمر سازمان بهزیستی کشور

(مددجوی مستمری بگیر سازمان بهزیستی کشور) :

مددجوی سازمان بهزیستی کشور است که براساس دستورالعمل "حمایت های جامع مالی سازمان بهزیستی کشور" و طبق ضوابط مشخص، کمک هزینه خدمات توان بخشی - حمایتی مستمر سازمان بهزیستی کشور (مستمری سازمان بهزیستی کشور) را دریافت می نماید.

- وسیله کمک توان بخشی:

وسیله یا یکی از انواع تجهیزات، ابزار یا فناوری هایی (نرم افزار یا سخت افزار) است که به منظور محافظت، کنترل، جایگزینی عضو یا اصلاح ساختار، بهبود عملکرد، آموزش، جلوگیری از پیشرفت معلولیت، استفاده از حداکثر توانایی های موجود، دستیابی به حداکثر استقلال ممکن یا افزایش مشارکت، به فرد معلول ارائه می شود.

- خدمات توان بخشی پزشکی (توان پزشکی) :

مجموعه خدمات توان بخشی است که به افراد معلول، به منظور جلوگیری از پیشرفت معلولیت، کسب استقلال فردی و توانمند شدن آن‌ها در زندگی، ارائه می‌شود. این خدمات از طریق واحدهای ارتوپدی فنی، بینایی‌سنجی، شنوایی‌شناسی، فیزیوتراپی، کاردرمانی و گفتاردرمانی عرضه می‌شود.

– خرید خدمت تخصصی توان بخشی پزشکی (توان پزشکی):

مجموعه اقداماتی است که از طریق آن خدمت مورد نیاز از بخش غیردولتی^۱ برای ارائه خدمات توان پزشکی به افراد معلول، در مناطقی که فاقد واحدهای توان پزشکی دولتی هستند، صورت می‌گیرد. این خدمات شامل ارتوپدی فنی، بینایی‌سنجی، شنوایی‌شناسی، فیزیوتراپی، کاردرمانی و گفتاردرمانی است.

۱- منظور از بخش غیردولتی، بخش خصوصی است.

– فعالیت ارتقاء و گسترش امور هنردرمانی افراد دارای معلولیت:

مجموعه خدماتی است که به منظور توانمندسازی افراد دارای معلولیت با بهره‌گیری از شکل‌های گوناگون هنری و در قالب برنامه‌های هنردرمانی، نمایش درمانی، موسیقی درمانی، برگزاری جشنواره‌های هنری و نمایشگاه‌ها به گروه هدف ارائه می‌گردد.

– طرح ارتقای توانمندی افراد دارای معلولیت شنوایی، بینایی، آسیب‌نخاعی و سالمندان:

فعالیتی است هدفمند که با تاکید بر کرامت انسانی افراد دارای معلولیت شنوایی، بینایی، آسیب‌نخاعی و سالمندان، در شناخت و خودآگاهی به محدودیت‌ها و ظرفیت‌های بالقوه این افراد کمک می‌کند تا با استفاده از سایر ظرفیت‌های جسمی، روانی و اجتماعی، به منابع و فرصت‌های جدید دست‌یافته و ظرفیت‌های بالقوه خود را بالفعل و به خودباوری، استقلال و احیای حقوق خود دست‌یافته و با تغییر مطلوب، شرایط فعالانه بر محیط زندگی کنترل نسبی داشته باشند.

– مراقب آموزش دیده در مرکز توان بخشی و مراقبتی مبتنی بر خانواده (خانوار):

فردی است واجد شرایط مندرج در دستورالعمل مربوط که پس از تأیید صلاحیت و گذراندن دوره آموزشی تعریف شده و موفقیت در آزمون، وظیفه ارائه خدمات مراقبتی و توان بخشی در منزل را مطابق ضوابط و مقررات دستورالعمل تخصصی مربوط به آن به عهده دارد. تدوین مواد و محتوای درسی دوره آموزشی مزبور و تهیه بسته آموزشی متناسب با نیازهای افراد معلول، بیماران روانی مزمن یا سالمندان، توسط کارشناسان معاونت امور توان بخشی سازمان بهزیستی کشور صورت می‌گیرد.

- واگذاری پرونده فرد معلول، بیمار روانی مزمن یا سالمند به بخش غیردولتی^۱:

فعالیتی است که طی آن پرونده فرد معلول، بیمار روانی مزمن یا سالمند به منظور برخورداری از خدمات ارجاعی متناسب با خدمات مختلف توان بخشی، سهولت دسترسی به خدمات، تسریع خدمات رسانی، به روزرسانی اطلاعات پرونده ها و توانمندسازی، با انعقاد قرارداد به بخش غیردولتی واگذار می شود.

۱- منظور از بخش غیردولتی، بخش خصوصی است.

- حق پرستاری فرد با آسیب نخاعی :

حمایت مالی است که توسط سازمان بهزیستی کشور با هدف کمک به ارتقای سلامت فرد با آسیب نخاعی و افزایش امکانات مراقبتی مورد نیاز او به خود وی، سرپرست وی و یا فردی که ازسوی وی تعیین می شود، به صورت ماهیانه پرداخت می شود.

- کمک هزینه تحصیلی دانش آموز یا دانشجوی تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور:

کمک هزینه ای است که به منظور حمایت از ادامه تحصیل مددجوی دانش آموز یا دانشجوی تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور پرداخت می شود. این کمک هزینه شامل کمک هزینه تحصیلی دانش آموزی، کمک هزینه تحصیلی دانشجویی و پرداخت تشویقی به دانشجوی دانشگاه دولتی است.

- کمک هزینه ایاب وذهاب فرد معلول :

حمایت مالی است که توسط سازمان بهزیستی کشور به منظور کمک به هزینه ایاب وذهاب فرد معلول طبق شرایط مقرر به صورت متمرکز (عقد قرارداد با شرکت ارائه دهنده خدمت) و یا غیرمتمرکز (پرداخت کمک هزینه به فرد معلول) صورت می پذیرد.

- کمک هزینه درمان و توان بخشی فرد مبتلا به فنیل کتونوری (PKU)^۱ :

کمک هزینه ای است که توسط سازمان بهزیستی کشور به منظور کمک به دسترسی آسان تر به خدمات توان بخشی، درمان و تأمین مواد غذایی خاص، با نظر کارشناسان مربوط طبق ضوابط و دستورالعمل های موجود به خانواده (خانوار) فرد مبتلا به فنیل کتونوری پرداخت می شود.

۱-Phenylketonuria

۲- بیماری فنیل کتونوری یک نقص متابولیکی مادرزادی نادر است. اختلال اصلی در این بیماری، تجمع اسید آمینه فنیل آلانین در مایعات بدن و سیستم عصبی است. تجمع غیرطبیعی این اسید آمینه در بدن کودک، خطرناک است و منجر به بروز اختلالاتی در مغز و ایجاد مشکلات پوستی می‌شود.

- مناسب‌سازی مسکن فرد معلول :

مجموعه اقداماتی است که به‌منظور انطباق و دسترس‌پذیری مسکن فرد معلول صورت می‌گیرد تا وی بتواند متناسب با قابلیت‌ها و محدودیت‌های خویش از امکانات موجود به‌نحو مطلوب استفاده نماید. نتیجه این امر استقلال هرچه بیشتر فرد معلول در انجام فعالیت‌های روزمره زندگی در محیط مسکونی است.

- مناسب‌سازی خودروی فرد معلول :

اقداماتی است که به‌منظور انطباق و دسترس‌پذیری وسیله حمل‌ونقل شخصی فرد معلول صورت می‌پذیرد تا وی بتواند متناسب با قابلیت‌ها و محدودیت‌های خویش از خودروی شخصی خویش بهره‌برداری نموده و به استقلال لازم در زمینه ایاب‌و‌ذهاب دست یابد.

- کمیسیون پزشکی تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت :

ترکیبی از متخصصان و کارشناسان گروه‌های توان‌بخشی مرتبط با سلامت و گروه‌های پزشکی است که تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت را مطابق طبقه‌بندی بین‌المللی عملکرد، معلولیت (کم‌توانی) و سلامت^۱ برعهده دارد. این کمیسیون در سه سطح شهرستان، استان و کشور تشکیل می‌شود و متناسب با نوع معلولیت (کم‌توانی)، تعداد و ترکیب اعضای آن تعیین می‌شود.

۱ - ICF: International Classification of Functioning, Disability and Health

- کمیسیون پزشکی تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت شهرستان :

کمیسیون پزشکی تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت است که در سطح شهرستان تشکیل می‌شود و اولین سطح تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت است که اعضای آن شامل معاون یا مسئول توان‌بخشی بهزیستی شهرستان، یک پزشک عمومی (در صورت نیاز، پزشک متخصص) و دو تا سه نفر کارشناس توان‌بخشی ترجیحاً کارشناس ارشد است.

- کمیسیون پزشکی تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت استان :

کمیسیون پزشکی تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت است که در سطح استان تشکیل می‌شود و وظیفه آن نظارت بر عملکرد کمیسیون‌های شهرستانی و بررسی موارد ارجاعی از کمیسیون‌های شهرستان است. ترکیب اعضای آن شامل معاون توان‌بخشی استان، یک پزشک عمومی (در صورت نیاز، پزشک متخصص) و سه تا چهار نفر کارشناس ارشد توان‌بخشی است.

- کمیسیون پزشکی تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت سازمان بهزیستی کشور:

کمیسیون پزشکی تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت در سازمان بهزیستی کشور است که عالی‌ترین مرجع تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت محسوب شده و وظیفه آن پایش و نظارت بر کمیسیون‌های استانی، برنامه‌ریزی آموزشی متناسب با نیازهای کمیسیون‌های استانی و شهرستانی، برنامه‌ریزی درخصوص تعامل و جلب مشارکت پزشکان متخصص و جمع‌بندی جلسات کمیسیون‌ها است.

-توان‌بخشی مبتنی بر جامعه (CBR)^۱ :

راهبردی در درون برنامه توسعه جامعه برای ارائه خدمات توانبخشی، برابری فرصت‌ها، فراگیرسازی اجتماعی و کاهش فقر افراد معلول است. این برنامه از طریق تلاش‌های مشترک افراد معلول، خانواده آن‌ها، افراد جامعه، سازمان‌های افراد معلول و سایر مؤسسات خدمات‌رسانی دولتی، غیردولتی، آموزشی، اجتماعی، شغلی و مانند آن اجرا می‌شود.

۱-Community-based Rehabilitation

-تماس تلفنی موفق با مرکز مشاوره تلفنی :

تماس تلفنی است که با مرکز مشاوره تلفنی دولتی ۱۴۸۰ سازمان بهزیستی کشور^۱ یا کدهای ده‌رقمی مشاوره^۲ صورت پذیرفته و منجر به بهره‌مندی از خدمات مشاوره روان‌شناختی شده است.

۱- سازمان بهزیستی برای دسترسی همه مردم به خدمات مشاوره و روان‌شناختی امکان مشاوره تلفنی را فراهم کرده است و منظور از آن تعامل کلامی بین تماس‌گیرنده و یک متخصص (مشاور) به‌منظور شناخت مشکل تماس‌گیرنده از طریق گوش‌دادن فعال، همدلی، حمایت و پرسش‌های پیگیر است تا تماس‌گیرنده بتواند راهکار مناسبی را برای کاهش یا حل مشکل خود انتخاب کند. برای شماره چهاررقمی ۱۴۸۰ نیازی به گرفتن کد و پیش شماره وجود ندارد و از مزایای آن ناشناخته ماندن تماس‌گیرنده، رایگان بودن، خدمت‌رسانی در ساعات مختلف روز، سهولت دسترسی به خدمات مشاوره و ارائه خدمات در نقاط دوردست است.

۲- مراکز مشاوره غیردولتی (کد ده‌رقمی) پس از گرفتن مجوز ارائه خدمات مشاوره تلفنی از سازمان بهزیستی کشور از شرکت مخابرات شماره‌ای ده‌رقمی دریافت می‌نمایند. تماس‌گیرندگان با پرداخت بخشی از هزینه مکالمه که در قبض تلفن آن‌ها درج می‌شود می‌توانند نیازهای خود را با مشاوران این مراکز در میان گذاشته و مشکلات خود را مرتفع نمایند. قابل ذکر است شماره‌های ده‌رقمی دارای مجوز از سازمان بهزیستی کشور با شماره‌های ده‌رقمی که مجوز آن را سازمان نظام روان‌شناسی می‌دهد، تفاوت دارد.

- برنامه مشارکت اجتماعی نوجوانان ایران (مانا):

این برنامه بر اساس ماده ۸۰ قانون برنامه ششم توسعه کشور و با همکاری موسسات و مراکز غیردولتی از طریق افزایش مشارکت اجتماعی و ظرفیت‌سازی در محله‌ها و مناطق آسیب‌خیز، با هدف ارتقای توانمندی‌های نوجوانان ۱۸-۱۳ سال در زمینه آموزش شیوه‌های همیاری اجتماعی برای ارتقاء سلامت اجتماعی پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و در بین نوجوانان اجرا می‌گردد.

- طرح آگاه‌سازی زنان و دختران با تاکید بر خود مراقبتی:

فعالیتی است هدفمند که با تاکید بر کرامت انسانی سعی در ارتقاء دانش و آگاهی، عزت نفس و خودشکوفایی بانوان و دختران دارای دامنه سنی ۳۵-۱۵ سال در حوزه مسائل روانی اجتماعی و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، با محوریت افزایش سواد سلامت اجتماعی و سواد رسانه‌ای و همچنین برقراری یک شبکه ارتباطی سازنده بین نوجوانان، والدین نوجوانان و جوانان، زنان و ارائه‌دهندگان خدمات تخصصی سلامت اجتماعی دارد. تا بتوانند به استقلال، خودباوری و احیاء حقوق مادی معنوی خود دست یافته و با تغییر مطلوب شرایط، بر محیط زندگی کنترل نسبی داشته باشند.

- طرح پیشگیری از خودکشی:

این فعالیت به منظور برنامه ریزی کنترل و کاهش خودکشی از طریق اجرای طرحهای مبتنی برآموزش و آگاه سازی در سطح جوامع محلی و جمعیت عمومی ، با هدف رصد مستمر وضعیت خودکشی در کشور و استان ها، شناسایی عوامل روانی ، زیستی ، اجتماعی، فرهنگی بر خودکشی اجرا می گردد ، به بیان دقیق تر تدوین طرح جامع و چند بعدی پیشگیری از خودکشی از طریق برگزاری جشنواره های سالانه و پویش های مستمر و متوالی به منظور جریان سازی اجتماعی در شناخت و افزایش عوامل محافظت کننده از خودکشی، از برنامه های این فعالیت است که در راستای تحقق اهداف اجرا می گردد.

- طرح توانمند سازی خانواده محور - همیار مادر و کودک:

فعالیتی است که بر مبنای تسهیل تشکیل گروههای همیاری مادران و نیز ایجاد اجتماعات کوچک محلی با هدف پیشگیری از آسیبهای اجتماعی، ترویج مسولیت پذیری پدران و کمک به تغییر نگرش مادران از مادر کامل به مادر کافی ، کمک به ایجاد جریان توانمندسازی مادران و پدران با رویکرد خانواده محور در حیطه های دردسترس بودن، تولید و ترویج ادبیات مبتنی بر رشد و تکامل همه جانبه دوران ابتدای کودکی ECD بطور اختصاصی در حوزه ارتقای سلامت و پیشگیری از آسیبهای کودکان طراحی و برنامه ریزی شده است.

- مشوق حمایتی بیمه سهم خویش فرمای مددجوی تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور:

مبلغی است که سازمان بهزیستی کشور مطابق با وظایف خود به منظور تسهیلگری و تثبیت اشتغال مددجوی تحت پوشش این سازمان، حداکثر به میزان ۲۳ درصد حداقل مزد تعیین شده کارگر مشمول قانون کار در آن سال و به مدت پنج سال، مطابق دستورالعمل مربوط به مددجوی خوداشتغال مذکور پرداخت می نماید.

- مشوق حمایتی بیمه سهم کارفرمای مددجوی تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور:

مبلغی است که سازمان بهزیستی کشور مطابق با وظایف خود و اجرای قانون جامع حمایت از حقوق معلولان^۱ به منظور تسهیلگری و تثبیت اشتغال مددجوی تحت پوشش این سازمان، حداکثر به میزان ۲۳ درصد حداقل مزد تعیین شده کارگر مشمول قانون کار در آن سال و به مدت پنج سال، مطابق دستورالعمل مربوط به کارفرمای بخش خصوصی درقبال به کارگیری مددجوی مذکور، پرداخت می نماید.

۱- قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب مجلس شورای اسلامی است که به منظور شفاف سازی وظایف دولت درخصوص فراهم نمودن زمینه های لازم برای تأمین حقوق معلولان و حمایت از آنان وضع شده است.

- یارانه ارتقای کارایی فرد معلول تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور:

مبلغی است که سازمان بهزیستی کشور مطابق با وظایف خود و اجرای قانون جامع حمایت از حقوق معلولان^۱ به منظور تسهیلگری و تثبیت اشتغال فرد معلول تحت پوشش این سازمان به میزان ده تا پنجاه درصد از حداقل مزد تعیین شده کارگر مشمول قانون کار در هر سال و به مدت پنج سال مطابق دستورالعمل مربوط به کارفرمای بخش خصوصی درقبال به کارگیری مددجوی معلول مذکور با در نظر گرفتن نوع و شدت معلولیت پرداخت می نماید.

۱- قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب مجلس شورای اسلامی است که به منظور شفاف سازی وظایف دولت درخصوص فراهم نمودن زمینه های لازم برای تأمین حقوق معلولان و حمایت از آنان وضع شده است.

- واحد مسکونی در دست احداث برای مددجوی تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور:

واحد مسکونی است که براساس اعتبارات مصوب سالانه سازمان بهزیستی کشور، عملیات احداث آن شامل واگذاری و تخصیص زمین، صدور پروانه ساخت (به نام مددجو)، پی سازی، اجرای اسکلت، سفت کاری و نازک کاری، به منظور اسکان مددجوی تحت پوشش این سازمان آغاز شده و هنوز به مرحله واگذاری نرسیده است.

- واحد مسکونی واگذار شده به مددجوی تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور:

واحد مسکونی است که با تأمین بخشی از منابع مالی مورد نیاز از محل اعتبارات مصوب سالانه سازمان بهزیستی کشور در قالب احداث یا خرید به مددجوی تحت پوشش این سازمان، تحویل داده شده است.

- مشارکت نقدی با سازمان بهزیستی کشور (کمک نقدی مردمی به سازمان بهزیستی کشور):

وجهی است که پرداخت آن توسط شخص حقیقی یا حقوقی به صورت آگاهانه و داوطلبانه با نیت عام^۱ یا خاص^۲ مطابق با اهداف و برنامه های سازمان بهزیستی کشور به این سازمان در قبال اخذ رسید، واریز به حساب مشارکت های مردمی (سازمان بهزیستی کشور) یا سایر روش های پیش بینی شده توسط سازمان بهزیستی کشور مانند دریافت وجه از طریق دستگاه خودپرداز بانک، درگاه اینترنتی، تلفن بانک یا پرداخت همراه^۳، صورت می پذیرد.

۱- در صورتی که مشارکت‌کننده، موضوع مصرف مشارکت (کمک) خود را مشخص ننماید، نیت وی عام محسوب می‌شود.

۲- در صورتی که مشارکت‌کننده، موضوع مصرف مشارکت (کمک) خود را مشخص ننماید، نیت وی خاص محسوب می‌شود.

۳- Mobile Payment

- مشارکت غیرنقدی با سازمان بهزیستی کشور (کمک غیرنقدی مردمی به سازمان بهزیستی کشور):

کالا یا ملکی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی به صورت آگاهانه و داوطلبانه مطابق با اهداف و برنامه‌های سازمان بهزیستی کشور به این سازمان اهدا می‌شود و ارزش ریالی آن قابل محاسبه است.

- مشارکت خدماتی (سازمان بهزیستی کشور) :

فعالیتی آگاهانه و داوطلبانه است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی مطابق با اهداف و برنامه‌های سازمان بهزیستی کشور به صورت ارائه دانش، تخصص و مهارت^۱ به این سازمان انجام شده و ارزش ریالی آن قابل محاسبه است.

۱- دانش، تخصص و مهارت در تمام سطوح از عالی تا ساده مانند خدماتی را دربرمی‌گیرد.

جدول ۱-۳) خدمات ارائه شده به خدمت گیرندگان

عنوان	خدمت	تعداد
کلی	کمک هزینه خدمات توانبخشی حمایتی مستمر دریافت شده توسط مددجویان	۱۰۱۰۹
	خدمت پشت نوبت دریافت کمک هزینه خدمات توانبخشی حمایتی مستمر ارائه شده به مددجویان	۳۰۲۷
	کمک هزینه پرداخت شهریه دانشگاههای غیر دولتی دانشجویان تحت پوشش	۱۵۶
	بیمه ارائه شده به خدمت گیرندگان	۱۵۰۱۳
سایر	واحدهای مسکونی واگذار شده	۱۰
	اشتغال ایجاد شده	۵۷
	میزان مشارکت های نقدی ، غیرنقدی و خدماتی	۳۴۷۴۴۲ (میلیون ریال)
اجتماعی	کمک هزینه پرداخت شهریه دانشگاه های غیردولتی دانشجویان تحت پوشش	۱۵
	خدمت فرزندخواندگی ارائه شده به متقاضیان	۳۷
	بیمه تأمین اجتماعی زنان شهری ارائه شده به خدمت گیرندگان	۲۱۴۰
	معافیت سربازی ارائه شده به خدمت گیرندگان	۰
	کمک هزینه بهبود تغذیه دریافت شده توسط خانواده های نیازمند	۵
	کمک هزینه تحصیلی دانش آموزی دریافت شده توسط خانواده های نیازمند	۶۸
	کمک هزینه لوازم ضروری زندگی دریافت شده توسط خانواده های نیازمند	۴۱
	خدمت آماده سازی شغلی ارائه شده به خانواده های نیازمند	۲۵
	خدمت مداخلات مددکاری اجتماعی ارائه شده به خانواده های نیازمند	۱۴
	خدمت فرزندخواندگی دائم ارائه شده به متقاضیان	۲۵

ادامه جدول ۱-۳) خدمات ارائه شده به خدمت گیرندگان

عنوان	خدمت	تعداد
توانبخشی	کمک هزینه پرداخت شهریه دانشگاه های غیردولتی دانشجویان تحت پوشش	۱۲۸
	کمک هزینه بهبود تغذیه دریافت شده توسط کودکان معلول در مراکز روزانه	۰
	خدمت وسایل بهداشتی ارائه شده به خدمت گیرندگان	۱۶۷
	کمک هزینه کاشت حلزون شنوایی دریافت شده توسط خدمت گیرندگان	۴۸
	کمک هزینه ایاب و ذهاب دریافت شده توسط خدمت گیرندگان در مراکز توانبخشی	۰
	خدمت تأمین وسایل کمک توانبخشی دریافت شده توسط خدمت گیرندگان	۱۹۰۶
	خدمت توانبخشی اختلالات دهانی، بلع و تغذیه ارائه شده به خدمت گیرندگان	۷۲
	خدمت تقویت و توسعه هنر درمانی ارائه شده به خدمت گیرندگان در مراکز توانبخشی و حرفه آموزی	۳۷۳
	کمک هزینه حق پرستاری و مددکاری افراد دارای معلولیت در خانواده	۶۷۶
	کمک هزینه درمان و نگهداری افراد مجهول الهویه مقیم مراکز شبانه روزی توانبخشی	۱۲۵
	کمک هزینه حق پرستاری دریافت شده توسط افراد با آسیب نخاعی	۴۳۵
	کمک هزینه تغذیه، توانبخشی و درمان افراد دارای اختلال متابولیک PKU	۲۴۸
	کمک هزینه تحصیلی دانشجویان دارای معلولیت در دانشگاه های دولتی	۱۵
	کمک هزینه تحصیلی دانش آموزان نیازمند دارای معلولیت	۶۲۵
	کمک هزینه ایاب و ذهاب دریافت شده توسط مددجویان دارای معلولیت	۵۲۸
	خدمت پلاک خودرو ارائه شده به مددجویان دارای معلولیت	۲۳
	خدمت سنجش سطح توانمندی مددجویان دارای معلولیت در کمیسیون های تعیین نوع و شدت معلولیت	۱۶۲۲
	خدمت مناسب سازی محیط زندگی و وسیله نقلیه دریافت شده توسط خدمت گیرندگان	۴۷۶
پیشگیری	تماس های صدای مشاور	۰
	خدمت آموزش ارائه شده به شرکای کاری در برنامه توانمندسازی خانواده محور- همیار مادر و کودک	۱۶۷۲۰
	خدمت آموزش ارائه شده به شرکای کاری در برنامه آگاه سازی دختران و زنان با تاکید بر خود مراقبتی	۶۵۰
	خدمت آموزش ارائه شده به شرکای کاری در برنامه پیشگیری از خودکشی	۱۰۰

۳۱۵	خدمت ارائه شده در زمینه مستند سازی و آگاه سازی به خدمت گیرندگان در برنامه های پیشگیری از خودکشی، آگاه سازی دختران و زنان با تاکید بر خود مراقبتی، همیار مادر و کودک ، همیاران سلامت روانی اجتماعی، مانا و رصد آسیبه های اجتماعی
۲۱۵	خدمت مشارکت اجتماعی نوجوانان در طرح مانا

جدول ۲-۳) کمک هزینه خدمات توانبخشی حمایتی مستمر دریافت شده توسط مددجویان

برحسب محل تامین اعتبار و جنس

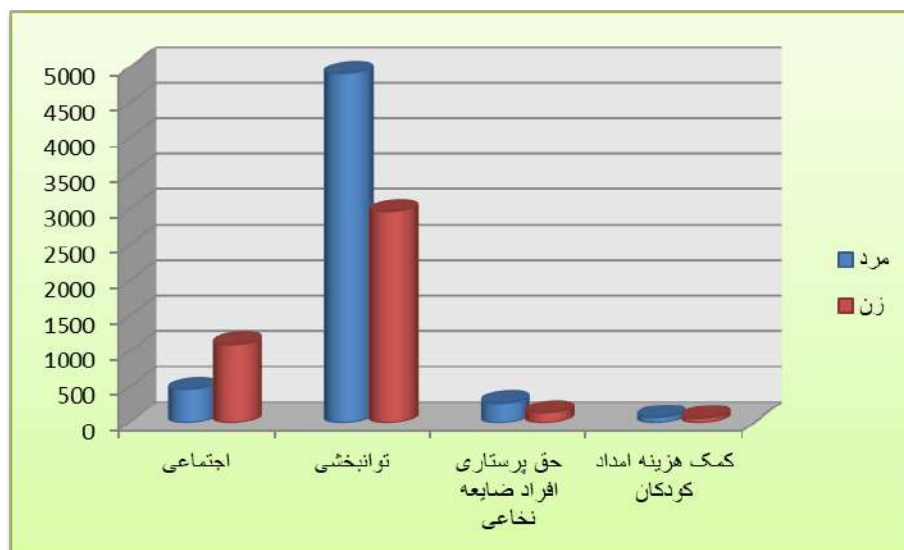
توانبخشی			اجتماعی			جمع کل (خانوار)
زن	مرد	جمع	زن	مرد	جمع	
۳۴۶۵	۵۹۶۵	۹۴۳۰	۱۱۰۳	۶۸۴	۱۷۸۷	۱۲۴۸۲

ادامه جدول ۲-۳) کمک هزینه خدمات توانبخشی حمایتی مستمر دریافت شده توسط مددجویان

برحسب محل تامین اعتبار و جنس

کمک هزینه امداد کودکان			حق پرستاری افراد ضایعه نخاعی		
زن	مرد	جمع	زن	مرد	جمع
۶۷	۸۱	۱۴۸	۱۴۸	۲۸۶	۴۳۴

نمودار ۱-۳) کمک هزینه خدمات توانبخشی حمایتی مستمر

جدول ۳-۳) خدمت پشت نوبت دریافت کمک هزینه خدمات توانبخشی حمایتی مستمر ارائه شده توسط مددجویان

برحسب محل تامین اعتبار و جنس

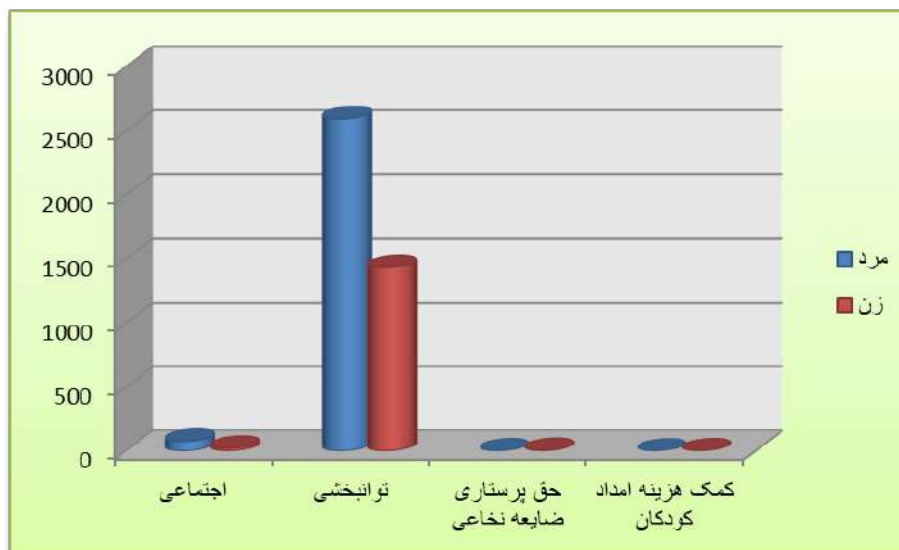
توانبخشی			اجتماعی			جمع کل (خانوار)
زن	مرد	جمع	زن	مرد	جمع	
۱۱۳۲	۱۸۹۵	۳۰۲۷	۲۶	۶۱	۸۷	۳۱۱۷

ادامه جدول ۳-۳) خدمت پشت نوبت دریافت کمک هزینه خدمات توانبخشی حمایتی مستمر ارائه شده

توسط مددجویان برحسب محل تامین اعتبار و جنس

کمک هزینه امداد کودکان			حق پرستاری افراد ضایعه نخاعی		
زن	مرد	جمع	زن	مرد	جمع
۰	۰	۰	۲	۱	۳

نمودار ۳-۲ (خدمت پشت نوبت دریافت کمک هزینه خدمات توانبخشی حمایتی مستمر

جدول ۳-۴ (بیمه ارائه شده به خدمت گیرندگان

عنوان	بیمه
تعداد	۱۵۰۱۳

جدول ۳-۵ (کمک هزینه پرداخت شهریه دانشگاههای غیردولتی دانشجویان تحت پوشش

جمع	کاردانی	کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکترا
۱۲۲	۶	۸۷	۲۳	۶

جدول ۳-۶) خدمت بیمه تامین اجتماعی زنان شهری ارائه شده به خدمت گیرندگان

عنوان	بیمه تامین اجتماعی
تعداد	۲۱۴۰

جدول ۳-۷) خدمت معافیت سربازی ارائه شده به خدمت گیرندگان

عنوان	معافیت سربازی
تعداد	۰

جدول ۳-۸) کمک هزینه بهبود تغذیه دریافت شده توسط خانواده های نیازمند

عنوان	کمک هزینه بهبود تغذیه
تعداد	۵

جدول ۹-۳ (کمک هزینه تحصیلی دانش آموزی دریافت شده توسط خانواده های نیازمند

عنوان	کمک هزینه تحصیلی دانش آموزی
تعداد	۶۸

جدول ۱۰-۳ (کمک هزینه لوازم ضروری زندگی دریافت شده توسط خانواده های نیازمند

عنوان	کمک هزینه لوازم ضروری زندگی
تعداد	۴۱

جدول ۱۱-۳ (خدمت آماده سازی شغلی ارائه شده به خانواده های نیازمند

عنوان	آماده سازی شغلی
تعداد	۲۵

جدول ۱۲-۳) خدمت مداخلات مددکاری اجتماعی ارائه شده به خانواده های نیازمند

عنوان	مداخلات مددکاری
تعداد	۱۴

جدول ۱۳-۳) خدمت فرزند خواندگی ارائه شده به متقاضیان

عنوان	دائم	امین موقت
تعداد	۲۵	۳۷

جدول ۱۴-۳) تعداد خدمت گیرندگان دریافت کننده کمک هزینه تغذیه در مراکز روزانه آموزشی توانبخشی ،

حرفه آموزی و کارگاههای تولیدی حمایتی

عنوان	کمک هزینه بهبود تغذیه
تعداد	۰

جدول ۱۵-۳ (خدمت وسایل بهداشتی ارائه شده به خدمت گیرندگان

عنوان	وسایل بهداشتی
تعداد	۱۶۷

جدول ۱۶-۳ (کمک هزینه کاشت حلزون شنوایی دریافت شده توسط خدمت گیرندگان

عنوان	کمک هزینه کاشت حلزون
تعداد	۴۸

جدول ۱۷-۳ (کمک هزینه ایاب و ذهاب دریافت شده توسط خدمت گیرندگان در مراکز روزانه آموزشی توانبخشی ،

حرفه آموزی و کارگاههای تولیدی حمایتی

عنوان	کمک هزینه ایاب و ذهاب
تعداد	۲۸۳

جدول ۱۸-۳) خدمت خرید خدمات توانپزشکی دریافت شده توسط خدمت گیرندگان

عنوان	خرید خدمات توانپزشکی
تعداد	۸۴۲۳

جدول ۱۹-۳) خدمت تامین وسایل کمک توانبخشی دریافت شده توسط خدمت گیرندگان

عنوان	تامین وسایل کمک توانبخشی
تعداد	۱۱۸۳

جدول ۲۰-۳) خدمت توانبخشی اختلالات دهانی، بلع و تغذیه ارائه شده به خدمت گیرندگان

عنوان	خدمات توانبخشی اختلالات دهانی، بلع و تغذیه
تعداد	۷۲

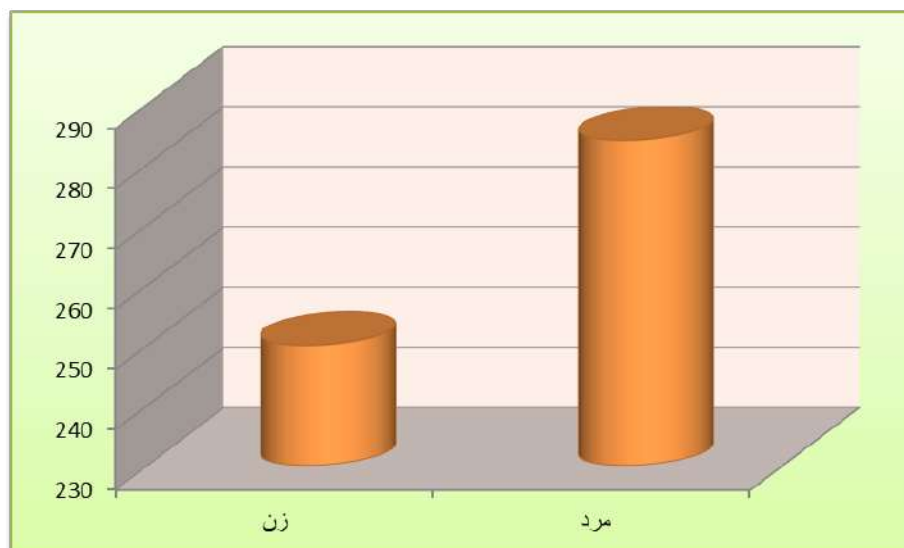
جدول ۳-۲۱) خدمت تقویت و توسعه هنر درمانی ارائه شده به خدمت گیرندگان مراکز توانبخشی و حرفه آموزی

عنوان	تقویت و توسعه هنر درمانی
تعداد	۳۷۳

جدول ۳-۲۲) کمک هزینه حق پرستاری و مددکاری افراد دارای معلولیت در خانواده

جنسیت	زن	مرد	جمع
تعداد	۳۲۱	۳۵۵	۶۷۶

نمودار ۳-۲۳) کمک هزینه حق پرستاری و مددکاری افراد دارای معلولیت در خانواده

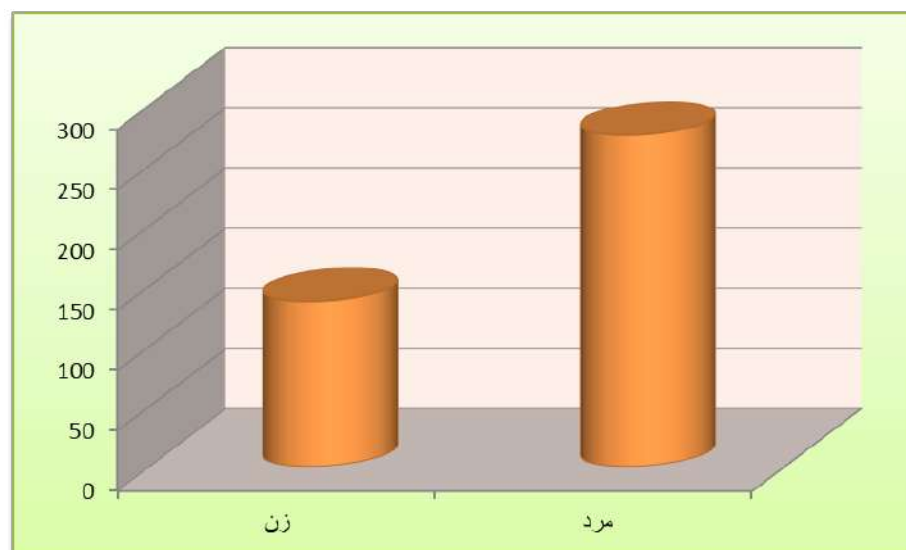
جدول ۳-۲۳ (کمک هزینه درمان و نگهداری افراد مجهول الهویه مقیم مراکز شبانه روزی

عنوان	کمک هزینه افراد مجهول الهویه
تعداد	۱۲۵

جدول ۳-۲۴ (کمک هزینه حق پرستاری دریافت شده توسط افراد با آسیب نخاعی

جنسیت	زن	مرد	جمع
تعداد	۱۴۸	۲۸۶	۴۳۴

نمودار ۳-۴ (کمک هزینه حق پرستاری دریافت شده توسط افراد با آسیب نخاعی

جدول ۲۵-۳) کمک هزینه تغذیه ، توانبخشی و درمان افراد دارای اختلال متابولیک PKU

عنوان	کمک هزینه تغذیه ، توانبخشی و درمان افراد متابولیک
تعداد	۲۴۸

جدول ۲۶-۳) کمک هزینه تحصیلی دانشجویان دارای معلولیت در دانشگاههای دولتی

عنوان	کمک هزینه تحصیلی دانشجویان
تعداد	۱۶

جدول ۲۷-۳) کمک هزینه تحصیلی دانش آموزان نیازمند دارای معلولیت

عنوان	کمک هزینه تحصیلی دانش آموزان نیازمند
تعداد	۶۲۵

جدول ۲۸-۳ (کمک هزینه ایاب و ذهاب دریافت شده توسط مددجویان دارای معلولیت

عنوان	کمک هزینه ایاب و ذهاب
تعداد	۵۲۸

جدول ۲۹-۳ (خدمت پلاک خودروی ارائه شده به مددجویان دارای معلولیت

عنوان	پلاک خودرو
تعداد	۲۳

جدول ۳-۳۰ (خدمت غربالگری ژنتیک ۱۵ تا ۲۵ سال ارائه شده به خدمت گیرندگان

عنوان	غربالگری ژنتیک ۱۵ تا ۲۵ سال
تعداد	۳۲۲۰

جدول ۳-۳۱ (تماس های صدای مشاور برحسب نوع مدیریت

عنوان	تعداد
تماس های موفق ۱۴۸۰ و کد ده رقمی	۲۹۴۳۲
تماس های موفق با صدای مشاور ۱۴۸۰	۲۹۴۳۲
تماس های موفق کد ده رقمی	۰

جدول ۳-۳۲ (خدمت مشارکت اجتماعی نوجوانان در طرح مشارکت مانا

عنوان	مشارکت اجتماعی نوجوانان در طرح مانا
تعداد	۲۱۵

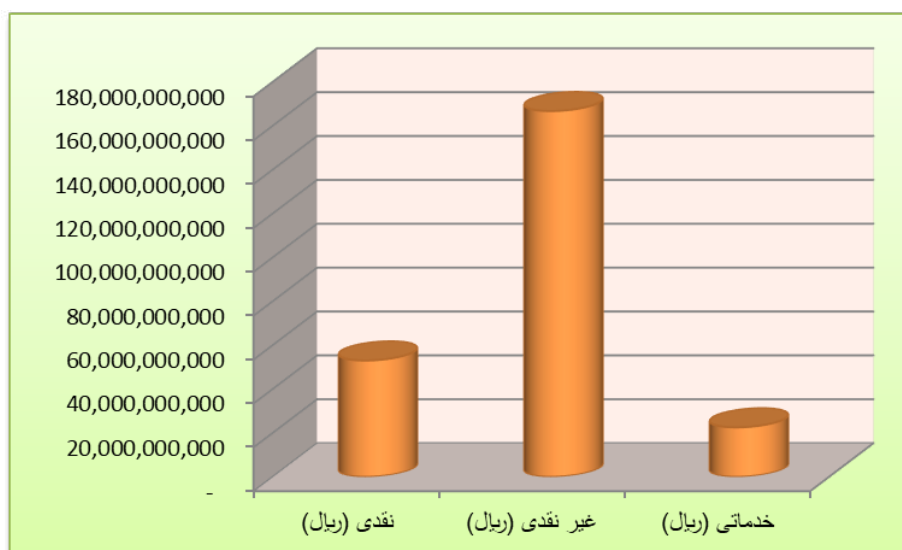
جدول ۳-۳۳ (واحدهای مسکونی در دست احداث و واگذار شده

عنوان	در دست احداث	واگذار شده
تعداد	۴۸۸	۷۸

جدول ۳-۳ (میزان مشارکت های نقدی ، غیر نقدی و خدماتی مراکز دولتی و خیریه

عنوان	نقدی (ریال)	غیر نقدی (ریال)	خدماتی (ریال)	جمع کل (ریال)
مراکز دولتی	۵۸۹۶۵۸۱۰۱۸۵	۱۲۷۳۱۵۳۷۰۶۰	۵۲۹۹۵۷۳۶۸۰	۷۶۹۹۶۹۲۰۹۲۵
مراکز خیریه	۴۹۰۶۲۸۱۴۵۰۰	۱۶۹۴۶۱۴۸۲۱۹۵	۱۵۹۲۲۰۲۰۰۰۰	۲۷۰۴۴۶۳۱۶۶۹۵

نمودار ۵-۳ (میزان مشارکت های نقدی ، غیر نقدی و خدماتی مراکز دولتی و خیریه

فصل چهارم

مرکز

تعاریف و مفاهیم

- گروه همیار زنان (تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور) :

گروهی متشکل از زنان خانوارهای نیازمند تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور است که به منظور دستیابی به استقلال اقتصادی و اجتماعی و استفاده از قابلیت‌های گروهی با هدف توانمندسازی خود، با حمایت سازمان بهزیستی کشور فعالیت‌نموده و می‌توانند اقدام به تشکیل شرکت تعاونی نمایند.

- کلینیک مددکاری اجتماعی :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با اخذ مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن، خدمات مددکاری اجتماعی (فردی، گروهی، جامعه‌ای) را به متقاضیان ارائه می‌نماید.

- گروه خودیار برنامه خدمات مالی خرد :

یک اجتماع محلی داوطلبانه با رویکرد مالی، متشکل از ۱۵ تا ۲۵ عضو از افراد کم‌درآمد و همگن به تشخیص سازمان بهزیستی کشور است که تحت نظارت این سازمان ایجاد شده و پس از توافق با بانک عامل، بانک‌پذیر شده و با هدف توانمندسازی اجتماعی و اقتصادی و نیز راه‌اندازی کسب‌وکار برای اعضای آن اقدام به پرداخت وام از منابع اعتباری بانک عامل و پس‌انداز اعضای خود می‌نماید.

- توانمند سازی :

فرایندی است هدفمند و چندبعدی که مطابق با وظایف سازمان بهزیستی کشور به افراد، خانواده‌ها، گروه‌ها و اجتماع‌ها، ضمن تأکید بر کرامت انسانی افراد، در شناخت و دستیابی به منابع و فرصت‌ها مانند فرصت‌های آموزشی و تحصیلی، فرصت‌های شغلی، ازدواج و تأمین مسکن کمک می‌نماید تا با تغییر مطلوب شرایط، انتخاب‌های خود را به‌انجام‌رسانده و فعالانه بر محیط زندگی کنترل نسبی داشته باشند.

- شیرخوارگاه :

مرکزی است که توسط سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و کودک تحت سرپرستی این سازمان را تا سن شش سال تمام به‌منظور برخورداری از شرایط مناسب رشد و پرورش همه‌جانبه و خدمات تخصصی، تحت مراقبت شبانه‌روزی قرار می‌دهد.

- خانه نوباوگان (سازمان بهزیستی کشور) :

مرکزی است که توسط شخص حقوقی با مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن، کودکان تحت سرپرستی این سازمان را در رده سنی بین سه تا شش سال تمام، به منظور برخورداری از شرایط مناسب رشد و پرورش و خدمات تخصصی تحت مراقبت شبانه‌روزی قرار می‌دهد.

- خانه کودکان و نوجوانان (سازمان بهزیستی کشور) :

مرکزی است که توسط شخص حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن، کودکان تحت سرپرستی این سازمان را در رده سنی بین هفت تا کم‌تر از هجده سال تمام، به صورت موقت تا زمان انتقال به خانواده (زیستی یا جایگزین) یا جامعه به تفکیک سن و جنس، تحت پرورش و مراقبت شبانه‌روزی قرار می‌دهد.

- خانه تربیتی (سازمان بهزیستی کشور):

مرکزی است که توسط شخص حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن، کودک تحت سرپرستی این سازمان را که دارای اختلالات رفتاری و عاطفی است در مقطع زمانی شش ماه تا یک سال، به منظور برخورداری از خدمات تخصصی روان‌پزشکی، روان‌شناسی، مددکاری اجتماعی و مشاوره‌ای، تحت مراقبت شبانه‌روزی قرار می‌دهد.

- خانه آماده‌سازی فرزند تحت سرپرستی سازمان بهزیستی کشور:

مرکزی است که توسط شخص حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت این سازمان و با هدف آماده‌سازی برای انتقال به زندگی مستقل (ترخیص) و پذیرش مسئولیت‌های اجتماعی و شهروندی، فرزند دارای شرایط مندرج در دستورالعمل مربوط سازمان بهزیستی کشور را تحت مراقبت شبانه‌روزی قرار می‌دهد.

پذیرش کودک بی‌سرپرست یا بدسرپرست (سازمان بهزیستی کشور):

مجموعه اقداماتی است که با هدف حمایت و صیانت از حقوق کودک بی‌سرپرست یا بدسرپرست معرفی شده از طرف مقام قضایی به سازمان بهزیستی کشور و تعیین شیوه مراقبت، ارزیابی نیازها و چگونگی ارائه خدمات به وی انجام می‌شود.

- خانه امن (سازمان بهزیستی کشور) :

مرکزی است که توسط سازمان بهزیستی کشور برای اسکان موقت زنان خشونت‌دیده یا در معرض خشونت خانگی، تأسیس شده است به‌طوری‌که این زنان حداکثر تا یک سال در این مرکز از امکانات و خدمات تخصصی فردی، خانوادگی و اجتماعی به‌منظور رفع مسئله خشونت و آسیب‌های واردشده، به‌صورت رایگان بهره‌مند می‌شوند. در صورتی‌که زنان مذکور دارای فرزند پسر کم‌تر از دوازده سال یا فرزند دختر باشند، فرزندان آن‌ها نیز در این مرکز اسکان داده می‌شوند.

- مرکز حمایت و بازپروری دختران و زنان آسیب‌دیده اجتماعی :

مرکزی است که توسط سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و زنان (فارغ از وضع تأهل) آسیب‌دیده اجتماعی را به‌صورت شبانه‌روزی تحت پوشش داشته و از طریق ارائه خدمات تخصصی نظیر مددکاری اجتماعی، روان‌شناختی و بهداشتی، زمینه‌های توانمندسازی و بازگشت آنان به زندگی سالم را از طریق پیوند مجدد با خانواده، آموزش و ایجاد اشتغال و کسب درآمد مشروع، ازدواج و تشکیل خانواده فراهم می‌آورد.

- خانه سلامت (سازمان بهزیستی کشور) :

مرکزی است که توسط سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و زنان هرگز ازدواج‌نکرده در معرض آسیب اجتماعی و فاقد حمایت‌های خانوادگی و اجتماعی را تحت پوشش قرارداده و از طریق ارائه خدمات، زمینه‌های کسب استقلال اقتصادی و اجتماعی را فراهم آورده و آن‌ها را در تأمین حداقل نیازهای اقتصادی و جلوگیری از ابتلا به آسیب‌های اجتماعی یاری می‌نماید.

- مرکز توانمندسازی کودکان خیابانی :

مرکزی است که توسط سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و پذیرش و نگهداری موقت کودکان خیابانی را حداکثر تا بیست روز به‌صورت شبانه‌روزی برعهده دارد. این مرکز از طریق ارائه خدمات تخصصی نظیر مددکاری اجتماعی و توانمندسازی، زمینه بازگشت کودک به خانواده را در این مدت فراهم‌نموده، درگیر این‌صورت کودک تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور قرار می‌گیرد.

- مرکز مداخله در خانواده به منظور کاهش طلاق :

مرکزی است که توسط سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و به منظور رفع اختلافات زوجین متقاضی طلاق و یا کاهش عوارض ناشی از آن، خدمات تخصصی مددکاری اجتماعی و یا روان‌شناسی را به‌ویژه درخصوص نحوه سرپرستی کودکان زوجین جداسده ارائه می‌دهد.

- تیم مداخله در خانواده به منظور کاهش طلاق :

تیمی متشکل از مددکار اجتماعی و روان‌شناس با حداقل مدرک کارشناسی مرتبط و در صورت نیاز، مشاور حقوقی و یا روان‌پزشک است که به‌صورت تخصصی در دادگاه‌های خانواده، ادارات کل بهزیستی شهرستان، یا مراکز مداخله در بحران فردی، خانوادگی و اجتماعی، با هدف رفع اختلافات زوجین متقاضی طلاق یا کاهش عوارض ناشی از آن، خدمات مددکاری اجتماعی و یا روان‌شناسی ارائه می‌دهد.

- مرکز مداخله در بحران فردی ، خانوادگی و اجتماعی :

مرکزی است که توسط سازمان بهزیستی کشور و به‌منظور ارائه خدمات تخصصی مانند خدمات مددکاری اجتماعی، روان‌شناسی، حقوقی، روان‌پزشکی و نگهداری موقت، با هدف کنترل و کاهش بحران‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی برای افراد در معرض آسیب، یا آسیب‌دیده اجتماعی تأسیس شده است.

- پایگاه خدمات اجتماعی :

مرکزی است که توسط سازمان بهزیستی کشور یا شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز و نظارت آن سازمان در سکونتگاه‌های غیررسمی، مناطق حاشیه‌نشین و یا مناطق آسیب‌خیز تأسیس شده و با رویکرد اجتماع‌محور و مددکاری جامعه‌ای، ضمن شناسایی افراد در معرض آسیب و آسیب‌دیده اجتماعی، خدماتی مانند مددکاری اجتماعی و روان‌شناسی را به‌صورت سرپایی به آنان ارائه و در صورت نیاز به خدماتی نظیر خدمات حمایتی و درمانی، افراد را به مراکز مداخله در بحران فردی، خانوادگی و اجتماعی ارجاع می‌نماید.

-مرکز روزانه آموزشی- توان‌بخشی افراد با اختلالات هوشی- رشدی کم‌تر از پانزده سال :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن و به‌صورت روزانه، خدمات توان‌بخشی و آموزشی شامل روان‌شناسی، گفتاردرمانی، گفتاردرمانی و فعالیت‌های آموزشی و هنری را به

افراد با اختلالات هوشی - رشدی رده سنی کمتر از پانزده سال تمام و نیز خدمات آموزشی و مشاوره‌ای را به خانواده آن‌ها ارائه می‌دهد.

- مرکز روزانه آموزشی - توان بخشی ویژه اختلالات دهانی، بلع و تغذیه :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن و به صورت روزانه، خدمات تخصصی ارزیابی، تشخیص، مشاوره و درمان در زمینه اختلالات دهانی، بلع و تغذیه را به افراد معلول و نیز در صورت نیاز خدمات آموزشی و مشاوره‌ای را به خانواده آن‌ها ارائه می‌دهد.

- مرکز روزانه آموزشی - توان بخشی افراد با معلولیت جسمی - حرکتی :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن و به صورت روزانه و با هدف افزایش عملکرد و سطح مشارکت در زندگی اجتماعی، مجموعه کاملی از خدمات توان بخشی و آموزشی شامل روان شناسی، فیزیوتراپی، کاردرمانی، گفتاردرمانی و نیز فعالیت‌های هنری و آموزشی را به افراد با معلولیت جسمی - حرکتی و نیز خدمات آموزشی و مشاوره‌ای را به خانواده آن‌ها ارائه می‌دهد.

- مرکز روزانه آموزشی - توان بخشی افراد با آسیب نخاعی :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن و به صورت روزانه و با هدف افزایش عملکرد و سطح مشارکت در زندگی اجتماعی، مجموعه کاملی از خدمات توان بخشی و آموزشی شامل تغذیه، روان شناسی و مشاوره، فیزیوتراپی، کاردرمانی، گفتاردرمانی و فعالیت‌های هنری و آموزشی را به افراد با آسیب نخاعی و عوارض ناشی از آن و نیز خدمات آموزشی و مشاوره‌ای را به خانواده آن‌ها ارائه می‌دهد.

- مرکز روزانه آموزشی - توان بخشی خانواده و کودک کم بینا یا نابینا :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن و به صورت روزانه، خدمات توان بخشی و آموزشی را به کودکان کم بینا یا نابینای رده سنی ده سال تمام یا کمتر و نیز خدمات آموزشی و مشاوره‌ای را به خانواده آن‌ها ارائه می‌دهد.

- مرکز روزانه آموزشی - توان بخشی خانواده و کودک کم شنوا یا ناشنوا :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن و به صورت روزانه، خدمات توان بخشی و آموزشی در زمینه گفتار و زبان را به کودکان کم شنوا یا ناشنوا ی رده سنی ده سال تمام یا کمتر و نیز خدمات آموزشی و مشاوره‌ای را به خانواده آن‌ها ارائه می‌دهد.

- مرکز روزانه آموزشی - توان بخشی سالمندان :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن و به صورت روزانه و با هدف افزایش عملکرد و سطح مشارکت در زندگی اجتماعی، مجموعه کاملی از خدمات توان بخشی و آموزشی شامل تغذیه، روان شناسی و مشاوره، فیزیوتراپی، کاردرمانی و فعالیت‌های هنری و حرفه‌ای را به سالمندان و نیز خدمات آموزشی و مشاوره‌ای را به خانواده آن‌ها ارائه می‌دهد.

- مرکز روزانه آموزشی - توان بخشی بیماران روانی مزمن :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن و به صورت روزانه، خدمات توان بخشی و آموزشی شامل پرستاری، روان شناسی، کاردرمانی، مددکاری، توان بخشی حرفه‌ای، فعالیت‌های هنری و آموزشی را به بیماران روانی مزمن و نیز خدمات آموزشی و مشاوره‌ای را به خانواده آن‌ها ارائه می‌دهد.

- مرکز روزانه آموزشی - توان بخشی افراد با اختلالات طیف اتیسم :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن و به صورت روزانه، خدمات توان بخشی و آموزشی شامل آموزش روش‌های برقراری ارتباط مؤثر، روان شناسی، کاردرمانی، گفتاردرمانی را به افراد با اختلالات طیف اتیسم و نیز خدمات آموزشی و مشاوره‌ای را به خانواده آن‌ها ارائه می‌دهد.

- مرکز روزانه آموزشی توان بخشی چند معلولیتی:

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی در شهرهایی با کمتر از ۱۰۰ هزار نفر جمعیت، با کسب مجوز از سازمان بهزیستی تأسیس گردیده و تحت نظارت آن و متناسب با فعالیت های تعریف شده در مرکز، به افراد دارای معلولیت های متفاوت و واجد شرایط پذیرش شده، به صورت روزانه ارائه خدمت می نماید.

- مرکز حرفه‌آموزی افراد معلول :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن و به‌صورت روزانه، خدمات توان‌بخشی حرفه‌ای به افراد معلول رده سنی بیش‌تر از پانزده سال تمام، ارائه می‌شود.

- کارگاه تولیدی - حمایتی افراد معلول :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن، برای افراد با معلولیت شدید در سن کار (رده سنی پانزده سال تمام یا بیش‌تر)، شرایط آموزش‌های تکمیلی مهارتی (کارورزی) و به‌کارگماری فراهم می‌شود.

- مرکز پشتیبانی شغلی:

مرکزی است که با هدف تسهیل شرایط دستیابی به شغل پایدار توانخواهان و به عنوان مؤسسه مجری در برقراری ارتباط با کارفرما و نظارت بر روند بکارگماری توانخواهان اقدام می‌نماید. این مرکز با استخدام افرادی تحت عنوان مربی شغلی (C.J)، (مبادرت به ایجاد اشتغال برای توانخواهان می‌نماید.

- مرکز توانبخشی و مراقبتی شبانه روزی افراد با اختلالات هوشی رشدی (معلولان ذهنی) کمتر از

۱۴ سال :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت و مطابق دستورالعمل‌های این سازمان، افراد با اختلالات هوشی - رشدی (معلولان ذهنی) در رده سنی چهارده سال تمام یا کم‌تر واجد شرایط مندرج در دستورالعمل مربوط را نگهداری کرده و به آن‌ها خدمات توان‌بخشی آموزشی، اجتماعی، پزشکی و حرفه‌ای و مراقبت‌های اولیه پزشکی و پرستاری، خدمات مراقبتی و خدمات هنری و ورزشی را به‌طور شبانه‌روزی ارائه می‌دهد.

- مرکز توانبخشی و مراقبتی شبانه روزی افراد با اختلالات هوشی رشدی (معلولان ذهنی) بیشتر

از ۱۴ سال :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت و مطابق دستورالعمل‌های این سازمان، افراد با اختلالات هوشی- رشدی (معلولان ذهنی) در رده سنی بیش‌تر از چهارده سال تمام واجد شرایط مندرج در دستورالعمل مربوط را به تفکیک جنس، نگهداری کرده و به آن‌ها خدمات توان‌بخشی آموزشی، اجتماعی، پزشکی و حرفه‌ای و مراقبت‌های اولیه پزشکی و پرستاری، خدمات مراقبتی و خدمات هنری و ورزشی را به‌طور شبانه‌روزی ارائه می‌دهد.

- مرکز ارائه خدمات توان‌بخشی در منزل به افراد با اختلالات هوشی- رشدی (معلولان ذهنی):

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و با اعزام اعضای تیم توان‌بخشی به منزل فرد با اختلالات هوشی- رشدی واجد شرایط مندرج در دستورالعمل مربوط، خدمات توان‌بخشی و مراقبتی را مطابق دستورالعمل‌های این سازمان به وی ارائه می‌نماید. ارائه خدمات این مرکز با هدف ارتقای سطح سلامت و رسیدن به حداکثر استقلال نسبی در عملکرد فرد با اختلالات هوشی- رشدی بوده و در محل اقامت وی (خارج از مرکز توان‌بخشی)، توسط تیم توان‌بخشی به‌صورت گروهی یا انفرادی انجام می‌شود.

- تیم توان‌بخشی مرکز ارائه خدمات توان‌بخشی در منزل :

گروهی است متشکل از افراد متخصص در علوم توان‌بخشی و مراقبت که فعالیت‌های آن، ارائه انواع خدمات توان‌بخشی و خدمات آموزشی، اجتماعی، پزشکی و حرفه‌ای به افراد معلول، بیماران روانی مزمن یا سالمندان در منزل است. این تیم برحسب نیاز شامل متخصصان رشته‌های ارتوپدی فنی، پرستاری، پزشکی عمومی، روان‌پزشکی، روان‌شناسی بالینی، فیزیوتراپی، کاردرمانی، گفتاردرمانی و مددکاری اجتماعی است.

- مرکز توان‌بخشی و درمانی شبانه روزی بیماران روانی مزمن :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت و مطابق دستورالعمل‌های این سازمان به بیمار روانی مزمن واجد شرایط مندرج در دستورالعمل مربوط، به‌طور شبانه‌روزی خدمات توان‌بخشی، مراقبتی و درمانی ارائه می‌شود. این خدمات شامل اقدامات مراقبتی- درمانی، مشاوره‌ای و توان‌بخشی در ابعاد آموزشی، پزشکی، روانی، اجتماعی، حمایتی و حرفه‌ای است.

- مرکز پیگیری توان بخشی و درمان در منزل بیماران روانی مزمن

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و با اعزام اعضای تیم توان بخشی به منزل بیمار روانی مزمن واجد شرایط مندرج در دستورالعمل مربوط، خدمات پیگیری، توان بخشی و مراقبتی را مطابق دستورالعمل‌های این سازمان به وی ارائه می‌نماید. ارائه خدمات این مرکز با هدف ارتقای سطح سلامت و رسیدن به حداکثر استقلال نسبی در عملکرد بیمار روانی مزمن بوده و در محل اقامت وی (خارج از مرکز توان بخشی)، توسط تیم توان بخشی به صورت گروهی یا انفرادی انجام می‌شود.

- مرکز توان بخشی و مراقبتی شبانه روزی سالمندان :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور، تأسیس شده و تحت نظارت و مطابق دستورالعمل‌های این سازمان به سالمندان واجد شرایط مندرج در دستورالعمل مربوط، به طور شبانه روزی، خدمات توان بخشی - مراقبتی ارائه می‌شود. این خدمات شامل اقدامات پزشکی و پرستاری، خدمات توان بخشی پزشکی (توان پزشکی)، توان بخشی اجتماعی، توان بخشی حرفه‌ای، توان بخشی آموزشی، اقدامات مراقبتی غیرمهارتی (آموزش به منظور انجام فعالیت‌های روزمره زندگی) و برنامه‌های اوقات فراغت است.

- مرکز ارائه خدمات توان بخشی در منزل سالمندان :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و با اعزام اعضای تیم توان بخشی به منزل سالمند واجد شرایط مندرج در دستورالعمل مربوط، خدمات توان بخشی و مراقبتی را مطابق دستورالعمل‌های این سازمان به وی ارائه می‌نماید. ارائه خدمات این مرکز با هدف ارتقای سطح سلامت و رسیدن به حداکثر استقلال نسبی در عملکرد سالمند بوده و در محل اقامت وی (خارج از مرکز توان بخشی)، توسط تیم توان بخشی به صورت گروهی یا انفرادی انجام می‌شود.

- مرکز توان بخشی و مراقبتی شبانه روزی معلولان^۱ جسمی - حرکتی :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت و مطابق دستورالعمل‌های این سازمان به افراد با معلولیت جسمی - حرکتی واجد شرایط مندرج در دستورالعمل مربوط، با شدت معلولیت متوسط به بالا (طبق تشخیص کمیسیون پزشکی تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت) به طور شبانه روزی خدمات

توان بخشی و مراقبتی ارائه می‌شود. این خدمات شامل اقدامات پزشکی و پرستاری، خدمات توان بخشی آموزشی، توان بخشی اجتماعی، توان بخشی پزشکی (توان پزشکی)، توان بخشی حرفه‌ای، اقدامات مراقبتی غیرمهارتی (آموزش به منظور انجام فعالیت‌های روزمره زندگی) و برنامه‌های اوقات فراغت است.

۱- عنوان این تعریف "مرکز توان بخشی و مراقبتی شبانه‌روزی افراد با معلولیت جسمی- حرکتی" است اما به دلیل اینکه عنوان تابلوهای این مراکز به صورت مرکز توان بخشی و مراقبتی شبانه‌روزی معلولان جسمی- حرکتی درج شده است، همین عنوان نیز برای تعریف آمده است.

- مرکز ارائه خدمات توان بخشی در منزل معلولان^۱ جسمی- حرکتی :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت و مطابق دستورالعمل‌های این سازمان به افراد با معلولیت جسمی- حرکتی واجد شرایط مندرج در دستورالعمل مربوط، با شدت معلولیت متوسط به بالا (طبق تشخیص کمیسیون پزشکی تشخیص نوع و تعیین شدت معلولیت) به طور شبانه‌روزی خدمات توان بخشی و مراقبتی ارائه می‌شود. این خدمات شامل اقدامات پزشکی و پرستاری، خدمات توان بخشی آموزشی، توان بخشی اجتماعی، توان بخشی پزشکی (توان پزشکی)، توان بخشی حرفه‌ای، اقدامات مراقبتی غیرمهارتی (آموزش به منظور انجام فعالیت‌های روزمره زندگی) و برنامه‌های اوقات فراغت است.

۱- عنوان این تعریف "مرکز توان بخشی و مراقبتی شبانه‌روزی افراد با معلولیت جسمی- حرکتی" است اما به دلیل اینکه عنوان تابلوهای این مراکز به صورت مرکز توان بخشی و مراقبتی شبانه‌روزی معلولان جسمی- حرکتی درج شده است، همین عنوان نیز برای تعریف آمده است.

- مرکز توان بخشی و مراقبتی مبتنی بر خانواده (مرکز مراقبت در منزل) :

مرکزی با مدیریت غیردولتی است که با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت و مطابق دستورالعمل‌های این سازمان، ارائه خدمات توان بخشی و و مراقبتی^۱ در منزل توسط مراقبان آموزش دیده و زیر نظر کارشناس تخصصی علوم توان بخشی و مراقبت و با مشارکت اعضای خانوار (خانواده) به فرد با معلولیت جسمی- حرکتی، فرد با اختلالات هوشی- رشدی (معلول ذهنی)، بیمار روانی مزمن یا سالمند معلول و با درجه شدت معلولیت شدید تا خیلی شدید، صورت می‌گیرد.

۱- خدمات توان بخشی و مراقبتی شامل خدمات مختلف مراقبت‌های بهداشتی و ارائه خدمات توان بخشی براساس برنامه تدوین شده توسط کارشناسان علوم توان بخشی و مراقبت، آموزش به افراد با معلولیت جسمی- حرکتی، افراد با اختلالات هوشی- رشدی، بیماران روانی مزمن و سالمندان و خانواده آن‌ها درخصوص مسائل بهداشتی، استفاده صحیح از وسایل کمک‌توان بخشی، مناسب سازی، تطابقات فضای فیزیکی و وسایل به منظور ارتقای مهارت‌ها و کسب استقلال فردی و افزایش توانمندی خانواده است.

- خانه کوچک افراد با اختلالات هوشی- رشدی (معلولان ذهنی) خفیف کم‌تر از ۱۴ سال:

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت و مطابق دستورالعمل‌های این سازمان، افراد با اختلالات هوشی- رشدی (معلولان ذهنی) خفیف^۱ در رده سنی کم‌تر از چهارده سال تمام که مجهول‌الهویه، بی‌سرپرست یا فاقد سرپرست مؤثر هستند، علاوه بر برخورداری از سرپناه و اقدامات مراقبتی، از خدمات مهدهای کودک، مدارس و کلینیک‌های توان بخشی خارج از محیط خانه بهره‌مند شده و در داخل خانه نیز تحت آموزش‌های متنوع در زمینه‌های رشدی مختلف مانند مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های حرکتی درشت و ظریف، مهارت‌های درکی- حرکتی، مهارت‌های رفتاری، مهارت‌های روزمره زندگی، مهارت‌های شناختی و بازی درمانی قرار می‌گیرند.

۱- در این افراد در سنین قبل از مدرسه در حوزه مفهومی، تفاوت ادراکی آشکاری دیده نمی‌شود اما در مقایسه با همسالانشان با رشد طبیعی، تعاملات اجتماعی ناپخته دارند. آن‌ها در بزرگسالی در زمینه مراقبت‌های شخصی متناسب با سن خود عمل می‌نمایند اما برای امور پیچیده زندگی، خرید، حمل‌ونقل، رسیدگی به امور منزل، فرزندپروری، انجام امور بانکی، انجام تصمیمات قانونی، مراقبت‌های بهداشتی و تشکیل خانواده نیاز به حمایت دارند و در صورت حمایت می‌توانند زندگی مستقلی داشته باشند.

- خانه کوچک افراد با اختلالات هوشی- رشدی (معلولان ذهنی) خفیف بیش‌تر از ۱۴ سال:

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت و مطابق دستورالعمل‌های این سازمان، افراد با اختلالات هوشی- رشدی (معلولان ذهنی) خفیف^۱ به تفکیک جنس و در رده سنی چهارده سال تمام یا بیش‌تر که مجهول‌الهویه، بی‌سرپرست یا فاقد سرپرست مؤثر هستند، علاوه بر برخورداری از سرپناه و اقدامات مراقبتی، از خدمات مهدهای کودک، مدارس و کلینیک‌های توان بخشی خارج از محیط خانه بهره‌مند شده و در داخل

خانه نیز تحت آموزش‌های متنوع در زمینه‌های رشدی مختلف مانند مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های حرکتی درشت و ظریف، مهارت‌های درکی- حرکتی، مهارت‌های رفتاری، مهارت‌های روزمره زندگی، مهارت‌های شناختی و بازی‌درمانی قرار می‌گیرند.

۱- در این افراد در سنین قبل از مدرسه در حوزه مفهومی، تفاوت ادراکی آشکاری دیده نمی‌شود اما در مقایسه با همسالانشان با رشد طبیعی، تعاملات اجتماعی ناپخته دارند. آن‌ها در بزرگسالی در زمینه مراقبت‌های شخصی متناسب با سن خود عمل می‌نمایند اما برای امور پیچیده زندگی، خرید، حمل‌ونقل، رسیدگی به امور منزل، فرزندپروری، انجام امور بانکی، انجام تصمیمات قانونی، مراقبت‌های بهداشتی و تشکیل خانواده نیاز به حمایت دارند و در صورت حمایت می‌توانند زندگی مستقلی داشته باشند.

- مرکز مشاوره ژنتیک :

مرکزی است که توسط سازمان بهزیستی کشور یا شخص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از این سازمان، تأسیس شده و با حضور پزشکی که گواهی‌نامه دوره آموزشی مشاوره ژنتیک سازمان بهزیستی کشور را دریافت کرده است، مشاوره ژنتیک در زمینه‌های قبل از ازدواج، قبل از بارداری، حین بارداری و تشخیص موارد بیماری‌های ژنتیکی ارائه می‌شود.

- مرکز مشاوره حضوری دولتی :

مرکزی است که در یکی از اداره‌ها (سازمان بهزیستی کشور) یا مجتمع‌های خدمات بهزیستی مرکز استان مستقر بوده و در آن به‌منظور کاهش اختلالات، مشکلات و پیشگیری از آسیب‌های روانی- اجتماعی و ارتقای سطح سلامت روان آحاد جامعه، خدمات تخصصی روان‌شناختی و مشاوره‌ای توسط تیمی متشکل از مشاور، روان‌شناس، روان‌پزشک و مددکار اجتماعی ارائه می‌شود.

-دفتر مشاوره حضوری دولتی :

دفتری است که در یکی از اداره‌ها (سازمان بهزیستی کشور) یا مجتمع‌های خدمات سازمان بهزیستی شهرستان‌های استان (به‌استثنای مرکز آن) مستقر بوده و در آن به‌منظور کاهش اختلالات، مشکلات و پیشگیری از آسیب‌های روانی- اجتماعی و ارتقای سطح سلامت روان آحاد جامعه، خدمات تخصصی روان‌شناختی و مشاوره‌ای توسط یک روان‌شناس یا مشاور ارائه می‌شود.

- مرکز سلامت روان محلی :

مرکزی است که توسط شخص حقیقی یا حقوقی که حداقل دارای مدرک تحصیلی کارشناسی روانشناسی، مشاوره یا مددکاری اجتماعی می باشد، با کسب مجوز سازمان بهزیستی کشور تاسیس و تحت نظارت آن، به منظور کاهش اختلالات، مشکلات و پیشگیری از آسیب های روانی - اجتماعی و ارتقای سطح سلامت روان آحاد جامعه اقدام به ارائه خدمات سلامت روان در محله ها با رویکرد های آموزشی، ارتقایی و اجتماع محور می نماید.

- مرکز مشاوره و خدمات روانشناختی عمومی :

مرکزی است که مؤسس آن شخص حقیقی یا حقوقی بوده و با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن، به منظور کاهش اختلالات، مشکلات و پیشگیری از آسیب های روانی - اجتماعی و ارتقای سطح سلامت روان آحاد جامعه به ارائه خدمات مشاوره ای، آموزش در حوزه سلامت روان، ارجاع به مراکز مشاوره و خدمات روان شناختی تخصصی، تشکیل گروه های همسان و ایجاد ارتباط با سازمان ها و نهادهای اجتماعی می پردازد. مؤسس یا دست کم یک نفر از اعضای هیئت مدیره این مرکز باید حداقل دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد روان شناسی، مشاوره یا مددکاری اجتماعی باشد.

- مرکز مشاوره و خدمات روانشناختی تخصصی :

مرکزی است که مؤسس آن شخص حقیقی یا حقوقی بوده و با کسب مجوز از سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن، به ارائه خدمات تخصصی روان شناختی در زمینه های کودک و نوجوان، کودکان استثنائی، ازدواج و خانواده، سالمندان، تحصیلی و تربیتی، صنعتی - سازمانی، اختلالات جنسی و نیز روان سنجی و روان درمانی می پردازد. مؤسس یا دست کم یک نفر از اعضای هیئت مدیره این مرکز باید حداقل دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد روان شناسی یا مشاوره باشد.

- دفتر مشاوره حضوری غیردولتی :

دفتری است که توسط شخص حقیقی دارای حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد روان شناسی یا مشاوره، با کسب مجوز سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن، به منظور کاهش اختلالات، مشکلات و پیشگیری از آسیب های روانی - اجتماعی و ارتقای سطح سلامت روان آحاد جامعه به ارائه خدمات تخصصی روان شناختی و مشاوره ای می پردازد.

- مرکز مشاوره تلفنی دولتی ۱۴۸۰ :

مرکزی است که توسط سازمان بهزیستی کشور تأسیس شده و تحت نظارت آن، به منظور کاهش اختلالات، مشکلات و پیشگیری از آسیب‌های روانی- اجتماعی و ارتقای سطح سلامت روان آحاد جامعه، اقدام به ارائه خدمات مشاوره روان‌شناختی به صورت تلفنی می‌نماید.

- گروه همیار سلامت اجتماعی:

به گروه‌هایی از اعضای جامعه محلی اطلاق می‌گردد که زیر نظر جمعیت همیاران سلامت روانی- اجتماعی بوده که حول موضوع و مسئله مشترکی گرد هم می‌آیند و جلسات متناوبی را با حضور یک تسهیل گر جهت رفع مسئله یا مشکلات و بهره‌مندی از تجربیات فردی تشکیل می‌دهند.

- پایگاه سلامت اجتماعی:

پایگاه سلامت اجتماعی مکانی است برای حضور داوطلبانه عده‌ای از مردم که براساس وجود مساله‌ی اجتماعی در جامعه محلی گرد هم آیند. این پایگاه‌ها برای تجمیع فعالیت‌های داوطلبانه و غیردولتی زیر نظر جمعیت همیاران فعالیت می‌نمایند.

- مرکز درمان سرپایی اختلال مصرف مواد مخدر یا روان‌گردان:

مرکز مجاز درمان اختلال مصرف مواد مخدر یا روان‌گردانی است که به صورت روزانه، خدمات دارویی به شیوه درمان سم‌زدایی و یا درمان نگهدارنده، و درمان غیردارویی را به افراد با اختلال مصرف مواد مخدر یا روان‌گردان ارائه دهد.

- مرکز درمان بستری اختلال مصرف مواد مخدر یا روان‌گردان :

مرکز مجاز درمان اختلال مصرف مواد مخدر یا روان‌گردان است که خدمات درمان سم‌زدایی (شامل دارویی و یا غیردارویی) و خدمات غیردارویی مانند خدمات پیشگیری از عود را به صورت بستری طی مدت دست‌کم ده تا بیست روز به افراد با اختلال مصرف مواد مخدر یا روان‌گردان ارائه می‌دهد.

- مرکز درمان اقامتی بهبود و بازتوانی اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان :

مرکز مجاز درمانی است که توسط شخص حقوقی با اخذ مجوز از سازمان بهزیستی کشور تاسیس و با هدف بهبود و بازتوانی افراد با اختلال مصرف مواد مخدر یا روانگردان فعالیت می نماید. مددجویان پذیرش شده در این مرکز طی یک تا سه ماه به صورت داوطلبانه اقامت نموده و از درمان غیردارویی بهره مند می شوند.

- مرکز درمان اقامتی بلندمدت اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان (مرکز اجتماع درمان مدار

(¹TC) اقامتی) :

مرکز مجاز درمان اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردانی است که با رویکرد تغییر رفتاری و شناختی و با هدف ارائه درمان و بازتوانی اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان به صورت شبانه روزی طی مدت حداقل سه تا شش ماه، خدمات درمان غیردارویی را مانند خدمات روان شناختی، مشاوره، آموزش خانواده، تشکیل گروه های خودیار، خدمات مددکاری اجتماعی و پیگیری پس از ترخیص، ارائه می نماید.

۱-Therapeutic Community

- مرکز مجاز کاهش آسیب اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان :

مرکزی است که توسط سازمان بهزیستی کشور یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ایجاد شده یا با مجوز آنها توسط شخص حقیقی یا حقوقی، تأسیس شده^۱ و خدمات کاهش آسیب اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان را به افراد معتاد ارائه می دهد.

۱- آیین نامه اجرایی تبصره یک ماده پانزده قانون اصلاحیه قانون مبارزه با مواد مخدر.

- مرکز مجاز کاهش آسیب اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان (مرکز گذری کاهش

آسیب اعتیاد (¹DIC)):

نوعی از مرکز مجاز درمان و کاهش آسیب است که به افراد با اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردانی (معتادان) که قادر یا حاضر به ترک دائم نیستند، جهت کنترل و کاهش رفتارهای پرخطری که منجر به آسیب به خود، جامعه یا سایر افراد شده، خدمات کاهش آسیب را ارائه می نماید.

۱-Drop In Center

- مرکز سرپناه شبانه^۱ اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان :

مرکز کاهش آسیب اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردانی است که با مجوز سازمان بهزیستی کشور برای اسکان موقت یا شبانه افراد با اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان با هدف کاهش آسیب اعتیاد در این افراد، تأسیس می‌شود.

۱- Shelter

- ایستگاه کاهش آسیب^۱:

مرکزی است در قالب کانکس با قابلیت جابجایی که خدمات کاهش آسیب در ابعاد کوچکتر از مرکز گذری و مشابه آن ارائه می‌دهد و به صورت روزانه فعالیت دارد. این مراکز در مکان‌هایی که نیاز به خدمات کاهش آسیب وجود دارد و راه اندازی مرکز گذری به خاطر شرایط منطقه بسیار مشکل است یکی از گزینه‌های مناسب ایستگاه کاهش آسیب یا کانکس‌های کوچک حدود ۲۰-۱۵ متر مربع است.

۱- Harm reduction station

- مرکز گذری/سرپناه شبانه^۱:

مرکز گذری / سرپناه شبانه مرکزی است که از ادغام مرکز گذری و مرکز سرپناه شبانه ایجاد شده‌اند. در این مراکز علاوه بر خدمات روزانه مرکز گذری خدمات شبانه و اقامت در شب نیز به مراجعان ارائه می‌شود. از مزیت‌های این روش دسترسی بیشتر خدمات برای مراجعان و همچنین در مواردی نیز صرفه جویی هزینه‌هاست.

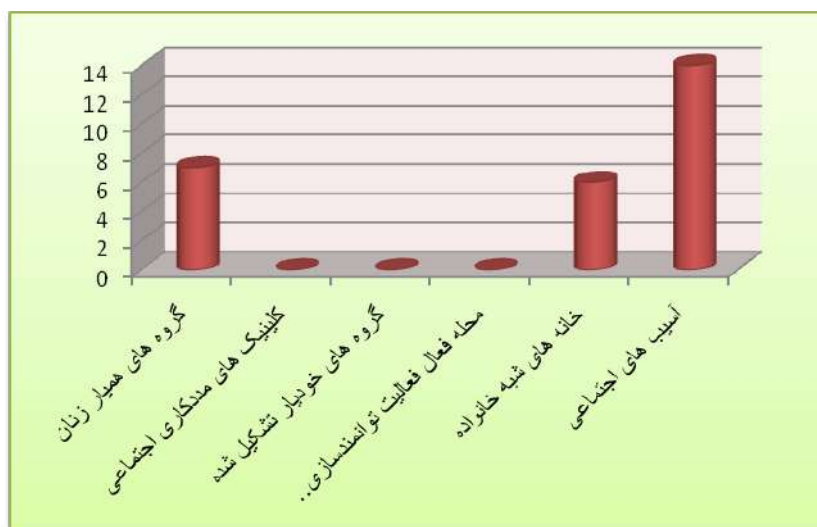
۱- DIC/shelter

جدول ۱-۴) مراکز سازمان

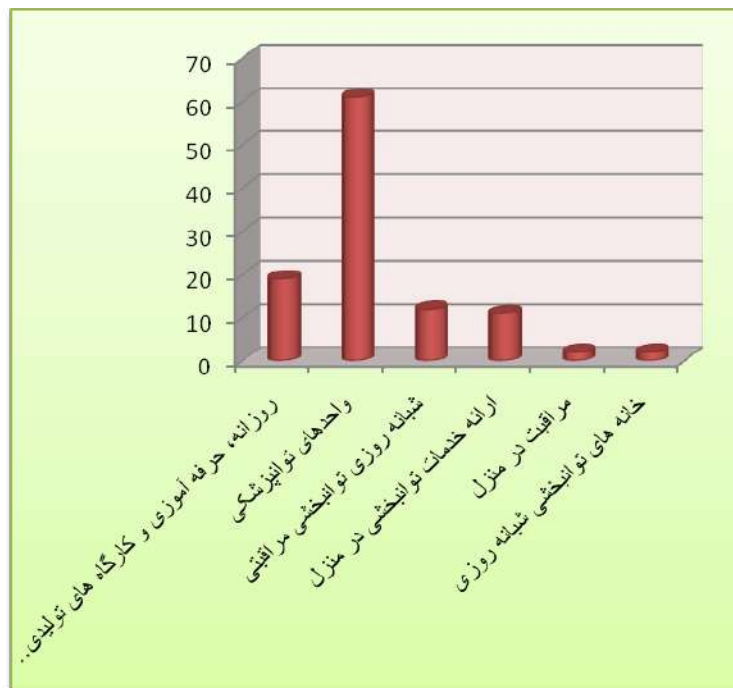
معاونت	مراکز	تعداد
اجتماعی	مراکز مثبت زندگی	۲۳
	گروه های همیار زنان	۷
	گروه خودیار تشکیل شده	۰
	محله فعال فعالیت توانمندسازی اجتماع محور با رویکرد فقر قابلیتی	۰
	خانه های شبه خانواده	۶
	آسیب های اجتماعی	۱۴
توانبخشی	روزانه، حرفه آموزی و کارگاه های تولیدی حمایتی	۱۹
	واحدهای توانبخشی	۶۱
	شبانه روزی توانبخشی مراقبتی	۱۲
	ارائه خدمات توانبخشی در منزل	۱۱
	مراقبت در منزل	۲
	خانه های توانبخشی شبانه روزی	۲
پیشگیری	گروه همیار سلامت روانی اجتماعی	۱۲
	پایگاه همیار سلامت روانی اجتماعی	۸
	گروه همیار در برنامه پیشگیری از خودکشی	۱۰
	گروه همیار در برنامه آگاه سازی دختران و زنان با تاکید بر خود مراقبتی	۰
	گروه همیار در طرح مشارکت اجتماعی نوجوانان ایران	۵
	گروه همیار رد برنامه همیار مادر و کودک	۵
	مشاوره ژنتیک	۷
	مراکز و دفاتر مشاوره حضوری	۲۷
	صدای مشاور و کد ده رقمی	۵
	مراکز درمان اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان	۳۱

۴	کاهش آسیب اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان	
۱۹	تیم های تحت پوشش برنامه پیشگیری اجتماع محور از اعتیاد	
۲۵	محیط های تحت پوشش برنامه پیشگیری اجتماع محور از اعتیاد	

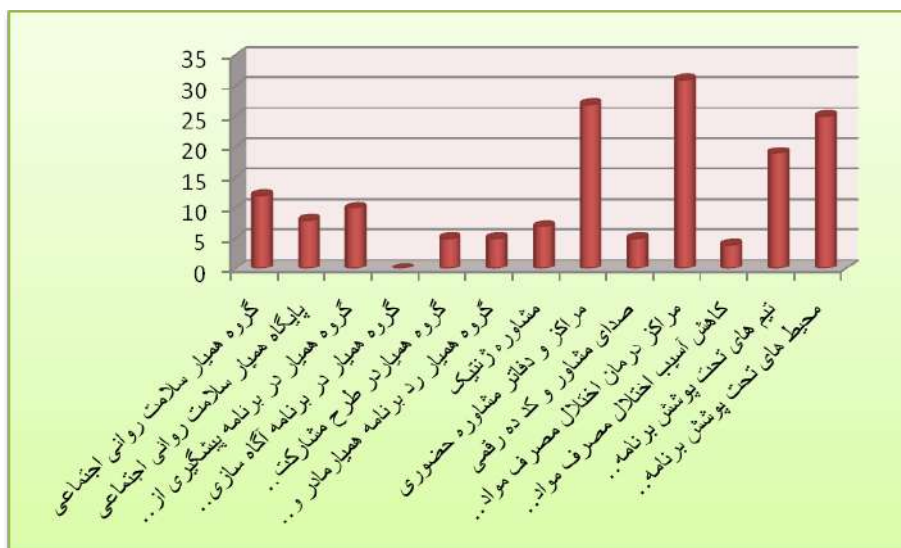
نمودار ۱-۴) مراکز اجتماعی سازمان

نمودار ۲-۴) مراکز توانبخشی سازمان

نمودار ۳-۴) مراکز پیشگیری سازمان

جدول ۲-۴) گروه های همیار زنان

عنوان	گروه های همیار زنان
تعداد	۷

جدول ۳-۴) خانه های شبه خانواده

جمع	شیرخوارگاه	نوباوگان	کودک و نوجوان ۷ تا ۱۳ سال			کودک و نوجوان ۱۳ تا ۱۸ سال		
			جمع	دولتی	غیردولتی	جمع	دولتی	غیردولتی
۷	۱	۱	۰	۰	۳	۲	۰	۲

ادامه جدول ۳-۴) خانه های شبه خانواده

تربیتی			آماده سازی			خانه موقت		
جمع	دولتی	غیردولتی	جمع	دولتی	غیردولتی	جمع	دولتی	غیردولتی
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

جدول ۴-۴) مراکز آسیبهای اجتماعی

خط تلفن اورژانس اجتماعی	خدمات سیار اورژانس اجتماعی	خانه سلامت	خانه امن		مرکز حمایت و بازپروری زنان و دختران آسیب دیده اجتماعی	پایگاه خدمات اجتماعی	جمع کل
			غیردولتی	دولتی			
۱	۲	۱	۱	۰	۱	۴	۱۴

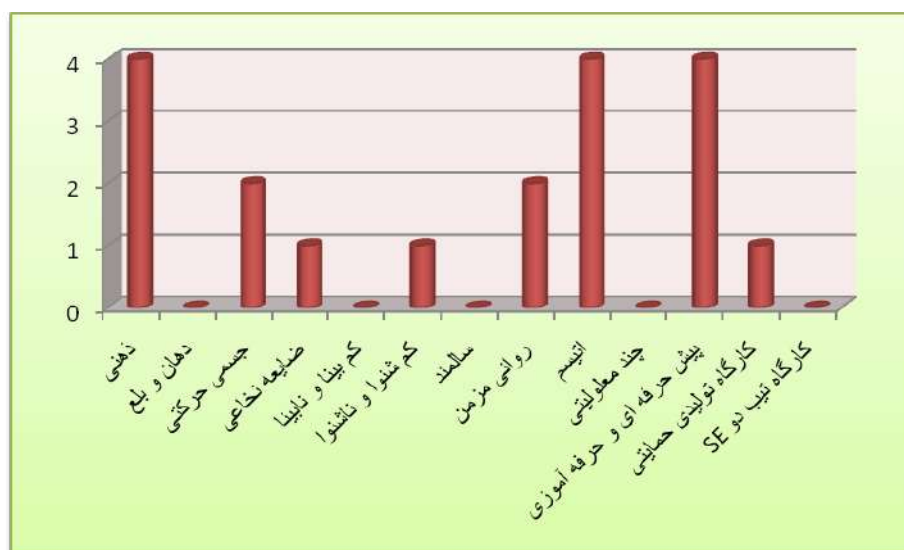
ادامه جدول ۴-۴) مراکز آسیبهای اجتماعی

مراکز غیردولتی و غیر اقامتی حمایت و توانمندسازی زنان آسیب دیده اجتماعی	مرکز مداخله در خانواده به منظور کاهش طلاق	مرکز حمایتی آموزشی کودک و خانواده	مرکز حمایت های روانی-اجتماعی دختران و خانواده (روزانه)	مداخله در بحران های فردی، خانوادگی و اجتماعی	مرکز توانمندسازی کودکان خیابانی
۱	۰	۱	۰	۱	۱

جدول ۴-۵) مراکز روزانه ، حرفه آموزی و کارگاههای تولیدی حمایتی

عنوان	تعداد
ذهنی	۴
دهان و بلع	۰
جسمی حرکتی	۲
ضایعه نخاعی	۱
کم بینا و نابینا	۰
کم شنوا و ناشنوا	۱
سالمند	۰
روانی مزمن	۲
اتیسم	۴
چند معلولیتی	۰
پیش حرفه ای و حرفه آموزی	۴
کارگاه تولیدی حمایتی	۱
کارگاه تیپ دو SE	۰
جمع کل	۱۹

نمودار ۴-۴) مراکز روزانه ، حرفه آموزی و کارگاههای تولیدی حمایتی

جدول ۴-۶) تعداد واحدهای توانبخشی

عنوان	فیزیوتراپی	کاردرمانی	گفتار درمانی	بینایی سنجی	شنوایی شناسی	ارتوپد فنی	جمع کل
تعداد	۱۷	۱۱	۱۲	۱۰	۱۱	۰	۶۱

جدول ۴-۷) مراکز شبانه روزی توانبخشی و مراقبتی

عنوان	ذهنی	بیمار روانی مزمن	سالمند	جسمی حرکتی	جمع کل
تعداد	۵	۴	۳	۰	۱۲

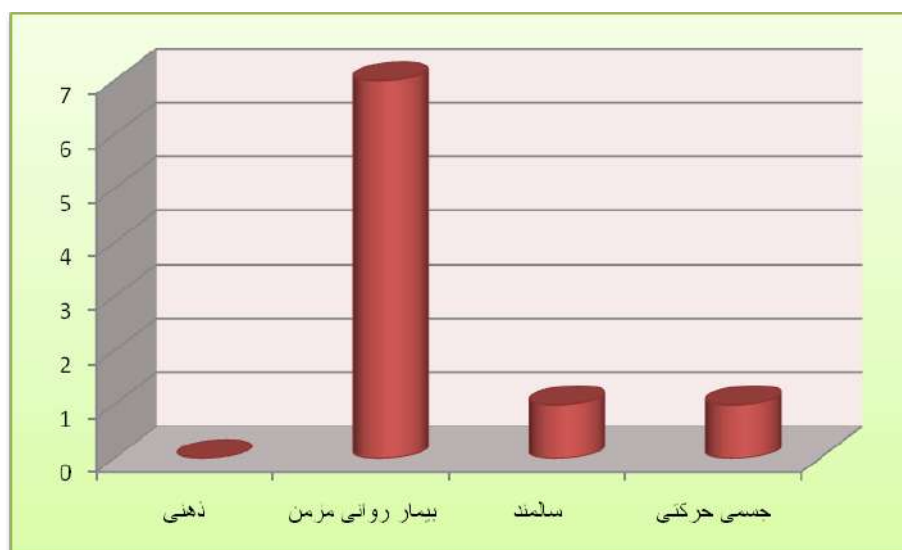
نمودار ۴-۶) مراکز شبانه روزی توانبخشی و مراقبتی

جدول ۴-۸) مراکز ارائه خدمات توانبخشی در منزل

عنوان	ذهنی	بیمار روانی مزمن	سالمند	جسمی حرکتی	جمع
تعداد	۰	۷	۱	۱	۹

نمودار ۷-۴) مراکز ارائه خدمات توانبخشی در منزل

جدول ۹-۴ مراکز توانبخشی و مراقبتی مبتنی بر خانواده (مراقبت در منزل)

عنوان	مرکز توانبخشی و مراقبتی مبتنی بر خانواده
تعداد	۲

جدول ۱۰-۴) خانه های توانبخشی شبانه روزی

عنوان	ذهنی	روانی مزمن	موقت ایتسم	جسمی حرکتی	سالمند	جمع کل
تعداد	۱	۱	۰	۰	۰	۲

جدول ۱۱-۴ (مراکز مشاوره ژنتیک

عنوان	مرکز مشاوره ژنتیک
تعداد	۷

جدول ۱۲-۴ (مراکز و دفاتر مشاوره حضوری

دولتی	کل مراکز و دفاتر مشاوره حضوری دولتی	۱
	مرکز مشاوره حضوری	۱
	دفتر مشاوره حضوری	۰
غیردولتی	کل مراکز و دفاتر مشاوره حضوری غیردولتی	۲۶
	مرکز مشاوره حضوری غیردولتی	۲۴
	مرکز سلامت روان	۱
	مرکز مشاوره عمومی	۲۲
	مرکز مشاوره تخصصی	۲
	دفتر مشاوره حضوری غیردولتی	۱
	کل مراکز و دفاتر مشاوره حضوری دولتی و غیردولتی	۲۷

جدول ۱۳-۴ (مراکز صدای مشاور و کد ده رقمی

عنوان	دولتی (۱۴۸۰)	کد ده رقمی (غیردولتی)	جمع
تعداد	۱	۴	۵

جدول ۱۴-۴) مراکز درمان اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان

عنوان	سرپایی دولتی	سرپایی غیردولتی	اقامتی بهبود و بازتوانی	اجتماع درمان مدار	توانمندسازی	جامع	جمع
تعداد	۰	۱۷	۱۴	۰	۰	۰	۳۱

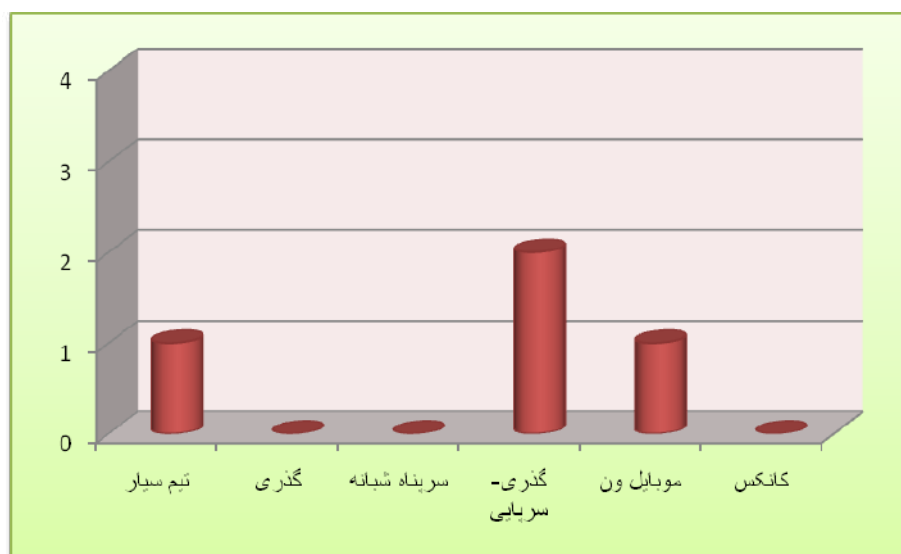
نمودار ۸-۴) مراکز درمان اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان

جدول ۱۵-۴ (مراکز کاهش آسیب اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان

عنوان	تیم سیار	گذری	سرپناه شبانه	گذری- سرپایی	موبایل ون	کانکس	جمع
تعداد	۱	۰	۰	۲	۱	۰	۴

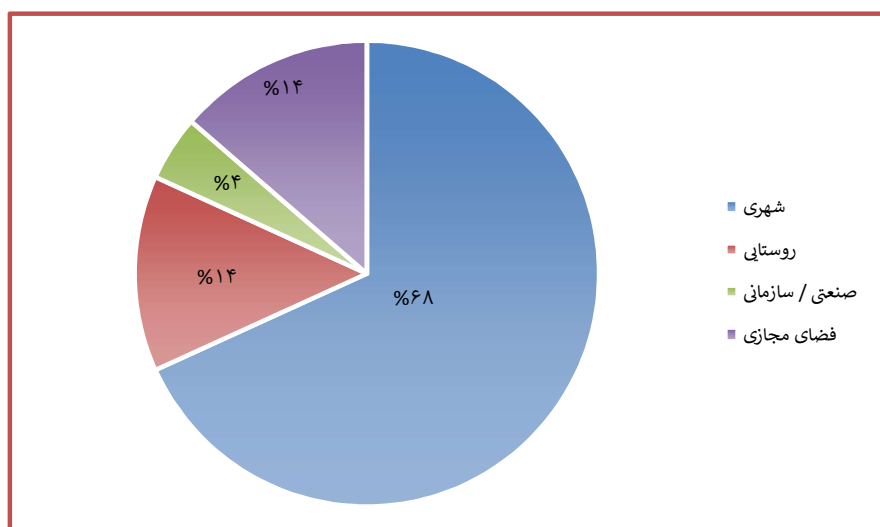
نمودار ۹-۴ (مراکز کاهش آسیب اختلال مصرف مواد مخدر یا روان گردان

جدول ۱۶-۴) تیم های تحت پوشش برنامه پیشگیری اجتماع محور از اعتیاد

۱۸	جمع	محله ها
۱۵	شهری	
۳	روستایی	
۰	جمع	محیط آموزشی
۰	مهد کودک و پیش دبستانی	
۰	آموزش و پرورش	
۰	دانشگاه	
۱	جمع	محیط کار
۰	نظامی	
۱	صنعتی / سازمانی	
۳	فضای مجازی	
۲۲	جمع کل	

نمودار ۱۰-۴) درصد تیم های تحت پوشش برنامه پیشگیری اجتماع محور از اعتیاد برحسب محله ها

جدول ۱۷-۴) محیط های تحت پوشش برنامه پیشگیری اجتماع محور از اعتیاد برحسب محله ها

۲۲	جمع	محله ها
۱۸	شهری	
۴	روستایی	
۰	جمع	محیط آموزشی
۰	مهد کودک و پیش دبستانی	
۰	آموزش و پرورش	
۰	دانشگاه	
۰	جمع	محیط کار
۰	نظامی	
۳	صنعتی / سازمانی	
۳	فضای مجازی	
۲۸	جمع کل	

نمودار ۱۱-۴) درصد محیط های تحت پوشش برنامه پیشگیری اجتماع محور از اعتیاد برحسب محله ها

